

Program

Bratimljenje opština PUT KA BRŽEM RAZVOJU

Stalna konferencija gradova i opština
Program *EXCHANGE*

**BRATIMLJENJE OPŠTINA:
PUT KA BRŽEM RAZVOJU**

Beograd, oktobar 2007.

**BRATIMLJENJE OPŠTINA:
PUT KA BRŽEM RAZVOJU**

Autori

Sander Maathuis

Jelena Jerinić

Darko Mišić

Miloš Stanoijčić

Nenad Krstić

Za izdavača

Djordje Staničić, Generalni sekretar

Izdavač

Stalna konferencija gradova i opština

Projekat finansiran od strane Evropske unije, sprovodi Evropska Agencija za Rekonstrukciju
*Ova publikacija ne predstavlja zvaničan stav Evropske komisije. Izdavač je isključivo
odgovoran za informacije koje se nalaze u publikaciji*

Grafički dizajn i priprema za štampu
Supernova

Štampa

Kotur i ostali o.d.

Tiraž 500

ISBN 978-86-82455-64-6

SADRŽAJ

I	Uvod	5
II	Bratimljenje opština - teorija	7
	1. Šta je bratimljenje opština?	7
	2. Karakteristike bratimljenja opština	7
	3. Prednosti bratimljenja opština	8
	4. Bratimljenje opština u evropskoj perspektivi	9
III	Bratimljenje opština - praksa	13
	1. Kako pronaći partnera i uspostaviti prvi kontakt?	13
	2. Kako organizovati bratimljenje opština?	14
	3. Pravni okvir za bratimljenje u Srbiji	15
	4. Kako dobiti lokalnu podršku za bratimljenje vaše opštine?	16
	5. Prepreke u bratimljenju opština... i rešenja	17
	6. Umesto zaključka	19
IV	Bratimljenje opština - sredstva	21
	1. Kako pronaći partnera?	21
	2. Kako pronaći sredstva?	23
V	Iskustva programa EXCHANGE i opština iz Srbije	25
	1. Saradnja opštine Kruševac sa opštinom Žalec	25
	2. Saradnja opštine Šabac sa gradom Kralupa na Vltavi	29
	3. Saradnja gradske opštine Novi Beograd sa Generalnim odborom departmana Belfor	31
VI	Prilozi	35
	A. Primer sporazuma o bratimljenju (Novi Beograd i Belfor)	35
	B. Model sporazuma o bratimljenju	37
	C. Struktura strateškog dokumenta	38
	D. Tabela bratimljenja opština zemalja članica Evropske unije	39

I UVOD

Bratimljenje opština je kao instrument razvijen odmah nakon drugog svetskog kako bi doprineo poboljšanju odnosa između opština i građana iz različitih zemalja. Tokom godina, bratimljenje je preraslo iz kulturne razmene u instrument koji se sve više koristi za savetodavnu pomoć kroz pristup kolega-kolegi. Savetodavna pomoć i razmena znanja kroz bratimljenje su odigrali značajnu ulogu u zemljama Centralne i Istočne Evrope (nove članice Evropske unije) tokom devedesetih godina prošlog veka kada je ovim zemljama bila potrebna stručna pomoć kolega iz Evropske unije u pitanjima koja su vezana za evropske integracije. Slična situacija je trenutno na prostorima Balkana: u svim zemljama regije je evidentna potreba za stručnim savetima i upoznavanjem sa iskustvima opština iz Evropske unije u procesu modernizacije rada lokalne uprave, povećanog učešća građana i usvajanju propisa EU na lokalnom nivou. Razlika između oblika bratimljenja koje je koristilo novim članicama Evropske unije devedesetih godina prošlog veka i trenutnog talasa na Balkanu je promena u fokusu saradnje: od opštih sporazuma o saradnji (u kojima su oblici i forme saradnje bili šire određeni) na saradnju na zajedničkoj realizaciji projekta. Pored povećane profesionalizacije procesa bratimljenja i usvajanja efikasnijeg sistema trošenja raspoloživih sredstava, ova promena je takođe rezultat urgentnih potreba opština sa teritorije Balkana za usredsređenom stručnom pomoći i mogućnost konkurisanja za donatorska sredstva za projekte koji se bave bratimljenjem.

Program EXCHANGE, koji finansira Evropska unija, realizuje Evropska agencija za rekonstrukciju (EAR), a sprovodi Stalna konferencija gradova i opština (SKGO) u saradnji sa VNG International je jedan od prvih EU programa na Balkanu koji ima za cilj da uspostavi odnose između srpskih opština i opština iz Evropske unije. U okviru programa EXCHANGE finansirani su projekti koje su identifikovale i razvile opštine iz Srbije, a koji su realizovani u saradnji sa partnerskim opštinama iz Evropske unije (koje su pružile savetodavnu pomoć). Finansirano je ukupno 49 partnerskih projekata u različitim oblastima kao što su strateško planiranje, lokalni ekonomski razvoj, poboljšanje pružanja opštinskih usluga i upravljanje, socijalne usluge, životne sredina i učešće građana. Veoma je značajno da je većina partnerskih opština iz Evropske unije koje su se prijavile da saraduju sa srpskim opštinama bile opštine iz novih država članica Evropske unije: ovo ne ukazuje samo na to da su opštine Centralne i Istočne Evrope razvile svoje kapacitete razmenom iskustava sa starim članicama, već da su one svesne važnosti bratimljenja kao instrumenta za promovisanje evropske integracije. Štaviše, takva saradnja između srpskih opština i opština iz novih država članica je prevazišla veliki broj tipičnih problema koji se vezuju za bratimljenje, kao što su jezički problemi, kulturni problemi i razlike u mentalitetu i očekivanjima.

Ovaj priručnik je za potrebe programa EXCHANGE pripremio Sander Maathuis, stručnjak za bratimljenje VNG-a (Asocijacija holandskih opština) u cilju razvijanja svesti opština o teoriji bratimljenja i najviše o praksi bratimljenja. Radi se o važnom dokumentu za srpske opštine koje nemaju ili imaju ograničeno iskustvo u radu sa kolegama iz drugih zemalja. Bratimljenje lako može da krene naopako, budući da različita očekivanja partnera i pitanja kao što su jezik i kulturne razlike moraju da budu prevaziđene. Jedna od osnovnih preporuka ove publikacije jeste da je kod pronalaženja partnera potrebno imati u vidu ove razlike, kako one ne bi imale štetan uticaj na celokupnu saradnju.

Bratimljenje opština: Put ka bržem razvoju sadrži niz praktičnih informacija i koraka za razvijanje i sprovođenje opštinskog bratimljenja, koji će koristiti partnerima da rade na bratimljenju. Publikacija je zasnovana na višedecenijskom iskustvu holandskih opština u bratimljenju, a takođe je uključen i pregled bratimljenja u svetlu evropske perspektive. Priručnik odgovara na pitanje kako, korak po korak, ustanoviti delotvorno bratimljenje uključujući uputstvo o praktičnim pitanjima koja se odnose na početak bratimljenja; kako da se realizuje bratimljenje; kako dobiti podršku šire zajednice za bratimljenje; sa kojim tipičnim problemima se susrećemo u toku bratimljenja i kako da se oni reše. U saradnji sa lokalnim stručnjacima i menadžerima opštinskih projekata koji su realizovani u okviru programa EXCHANGE, priručnik je upotpunjen informacijama o postojećem pravnom okviru za bratimljenje u Srbiji, kao i iskustvima naših opština u saradnji sa EU partnerima. U prilogima su primer

sporazuma o bratimljenju gradske opštine Novi Beograd, model sporazuma i strateškog dokumenta o bratimljenju, kao i tabela bratimljenja opština iz EU.

Iskustvo na realizaciji konkretnih projekata u okviru programa EXCHANGE je pokazalo da je saradnja opština na ovoj osnovi veoma uspešna, a u većini slučajeva je poslužila i kao osnova za dalje sporazume o saradnji između srpskih opština i opština Evropske unije. Nadamo se da će srpske opštine razviti sve više bliskih odnosa sa opštinama Evropske unije i na taj način unaprediti funkcionisanje lokalne uprave u Srbiji i usmeriti Srbiju prema integraciji u EU. Građani Srbije koji su imali koristi od programa koje je finansirala Evropska unija kroz lokalni razvoj i bolje lokalne usluge će najverovatnije podržavati integraciju u Evropsku uniju, što je važno pitanje za Srbiju.

Imajući u vidu navedena iskustva, toplo se nadamo da će ova publikacija doprineti uspešnijem bratimljenju i stvaranju novih veza između srpskih opština i opština Evropske unije, a sve u korist građana.

Irina Slavkovic
Menadžer programa

Jan Edwin Wanders
Savetnik na programu

II. BRATIMLJENJE OPŠTINA - TEORIJA

1. Šta je bratimljenje opština?

Bratimljenje opština je formalni dugoročni sporazum o saradnji između dve opštine iz različitih država koji podržavaju obe lokalne vlasti, a na širokom polju pitanja koje one odaberu. Pošto je bratimljenje opština alatka kako za lokalne vlasti, tako i za građane, različiti članovi lokalne zajednice trebalo bi da budu uključeni u ova pitanja. Bratimljenje je jedna od alatki koje opštine mogu da iskoriste kako bi započele saradnju sa lokalnim vlastima na međunarodnom nivou. Druge alatke su:

- *Međunarodne mreže:* To su međunarodne platforme organizovane na određenu temu u kojima po nekoliko opština učestvuje u razmeni informacija, znanja i iskustava. Primer ovakve međunarodne mreže jeste organizacija *Eurocities* (www.eurocities.org), mreža velikih evropskih gradova, među kojima su i Niš i Novi Sad, koji rade na zajedničkoj viziji održive budućnosti.
- *Studijske posete:* Kako bi naučili nešto o specifičnoj oblasti u kojoj druga opština ima više iskustva, opštine organizuju studijske posete. Teme variraju od upravljanja otpadom, preko smanjenja stope kriminala, do nezaposlenosti mladih.
- *Pogranična saradnja:* Opštine situirane duž državnih granica često saraduju sa susedskim opštinama sa druge strane granice kako bi rešavale zajedničke probleme poput zagađenja voda ili infrastrukture.
- *Projekti:* Kako bi rešile zajedničke probleme, opštine takođe mogu da saraduju na projektima u cilju razmene iskustva ili obezbeđivanja sredstava. Primeri takvih projekata jesu rekonstrukcije gradskih centara ili kreiranje opštinskih centara za pružanje usluga građanima.

Elementi koji čine bratimljenje jedinstvenom alatkom u poređenju sa drugim alatkama za ostvarivanje međunarodne saradnje lokalnih zajednica su sledeći:

- ✓ Bratimljenje nije vremenski ograničeno već, teorijski, može trajati zauvek.
- ✓ Bratimljenje nije ograničeno na jednu temu, već može da uključuje veliki broj različitih oblasti.
- ✓ Bratimljenje uključuje i opštinsku upravu i građane lokalne zajednice.

Sve ovo zajedno čini bratimljenje opština dinamičnom alatkom koja doprinosi jačanju vaše opštine.

2. Karakteristike bratimljenja opština

• Saradnja u različitim oblastima

Jedinstveni karakter bratimljenja je još očigledniji kada se uzme u obzir kako ga primenjuju različite opštine. Kako je već rečeno, zbratimljene opštine mogu da saraduju na velikom broju oblasti koje odaberu. To znači da neke opštine, kao deo procesa bratimljenja, saraduju kako bi naučile jedne od drugih kako da se nose sa problemom otpada ili kako da postignu transparentnost procesa odlučivanja. Druge su pak usmerene na programe razmene učenika, muzičkih ili plesnih grupa kako bi uspostavili bolje međusobno razumevanje istorije, kulture i načina života. Neke opštine koriste međusobne veze kako bi pokrenule projekte poput, na primer, izgradnje kuća za hendikepirane građane, ili unapređenja nivoa pružanja usluga samih opština. Sve ove različite vrste aktivnosti pokrenute u okviru bratimljenja mogu se svrstati pod neku od sledećih grupa:

- razmena znanja,
- stručna (tehnička) pomoć,
- društvena i kulturna razmena.

To pokazuje da je bratimljenje ne samo jedinstvena alatka već i alatka sa više namena, koja se može koristiti na razne načine. Većina bratimljenja između opština ne može se svrstati pod samo jednu od ovih grupa, već obuhvata dve ili čak tri različite vrste aktivnosti. Prepušteno je vašim interesovanjima i kreativnosti kako želite da iskoristite bratimljenje za dobrobit vaše opštine.

- **Pristup kolega-kolegi**

Kako bi se realizovalo bratimljenje primenjuje se pristup kolega-kolegi. Koncept ovog pristupa jeste da je najbolji savetodavac osoba koja radi u istoj oblasti ili koja je iste profesije kao i vi. Mnoge su prednosti ovakvog pristupa.

- ✓ Pre svega, vaš kolega ima isto poznavanje prakse jer se bavi istim poslom kao i vi
- ✓ Drugo, kolegi se možete obratiti kao sebi ravnom što pojednostavljuje vaš poslovni odnos i saradnju
- ✓ Treće, kontakt sa kolegom je konstruktivan i održiv. Za razliku od nekog eksperta, kolegi se možete obratiti kad god vam je potrebna pomoć
- ✓ Četvrto, pristup kolega-kolegi je veoma ekonomičan, pošto kolegu ne morate da platite kako bi vam pomogao ili vam dao savet

3. Prednosti bratimljenja opština

Prema načinu na koji se bratimljenje može primeniti i prema metodologiji očigledno je da ono ima svoje prednosti. Međutim, uvek je poželjno istaći neke od specifičnih prednosti koje bratimljenje može da ponudi. To su:

- ✓ *Učenje na primeru dobre prakse drugih:* Međunarodni kontakti pružaju opštinskim službenicima i izabranim predstavnicima mogućnost da sarađuju sa stranim partnerima kako bi razmenili znanje i informacije u vezi sa nekoliko oblasti u cilju unapređivanja nivoa pružanja usluga opština.
- ✓ *Razvoj ljudskih resursa:* Međunarodni kontakti nude zaposlenima u opštinama mogućnost da rade u drugačijem okruženju, sa drugim partnerima i na različitim poslovima. To unapređuje njihove sposobnosti i znanje i čini ih bolje osposobljenim za obavljanje posla opštinskih službenika.
- ✓ *Podizanje evropske svesti:* Međunarodni kontakti podižu svest o evropskim i međunarodnim pitanjima u opštinama. Ova svest postaje sve važnija kako jača uloga Evropske unije u regionu.
- ✓ *Pristup fondovima:* Međunarodni, a naročito evropski fondovi često zahtevaju od lokalnih vlasti da sarađuju sa inostranim partnerima. Kontakti među opštinama odličan su način pronalazjenja partnera. To omogućava partnerima u procesu bratimljenja da dođu do finansijskih sredstava za projekte koja bi im inače bila nedostupna.
- ✓ *Ekonomski i poslovni razvoj:* Tokom bratimljenja, dolazi do uspostavljanja veza između opština i njihovih građana. Takođe, manje i veće kompanije i organizacije takođe mogu istražiti potencijalne dobrobiti saradnje. Kako se prilikom bratimljenja razvija odnos poverenja i uspostavljaju kontakti, nevladine organizacije i firme iz privatnog sektora često razvijaju sopstvene projekte i sporazume o saradnji sa sličnim organizacijama iz partnerske opštine. Naročito se turistički sektor veoma uspešno promovise kroz bratimljenje.

4. Bratimljenje opština u evropskoj perspektivi

- **Istorija**

Istorija bratimljenja opština u Evropi najbolje se može opisati podelom njegovog razvoja na šest perioda:

- ***Želja za mirom (50-te godine XX veka)***

Pre drugog svetskog rata bratimljenje je bilo samo marginalna aktivnost, nepoznata većini evropskih opština. Međutim, kraj rata pokrenuo je procvat bratimljenja u Evropi.

Bratimljenja su uspostavljana među oslobodiocima i oslobođenima, kao i među bivšim neprijateljima. Ideja koja je pokrenula bratimljenje jeste sprečavanje budućih ratova: kada ljudi iz različitih zemalja sarađuju i upoznaju se sa kulturom i istorijom drugih zemalja, rezultat su bolje međusobno razumevanje i brojne prednosti saradnje što smanjuje verovatnoću da će opet postati neprijatelji. Ovom idejom se objašnjava činjenica da je daleko najveći broj bratimljenja u Evropi ostvaren između Nemačke i Francuske. Karakteristike većine bratimljenja ostvarenih u ovom periodu jesu kulturna i društvena razmena kako bi se postiglo bolje međusobno razumevanje.

- ***Razvojna pomoć (60-te godine XX veka)***

Kada je proces dekolonizacije u Africi i Aziji započeo 60-tih godina XX veka, pojavila se i razvojna pomoć. Uz veliku podršku građana, i opštine su preuzele deo odgovornosti u ovom procesu. Mnoge opštine i gradovi (naročito zemalja koje su nekad bile veliki kolonizatori, poput Velike Britanije i Francuske) počeli su da se bratime sa opštinama u bivšim kolonijama. Odlike ovih bratimljenja su pre svega tehnička i humanitarna pomoć. Pored lokalnih vlasti, i lokalne zajednice igrale su važnu ulogu u ovom procesu.

- ***Solidarnost (70-te i 80-te godine XX veka)***

Tokom 70-tih i 80-tih godina prošlog veka, bratimljenje opština se sve više koristi u političke svrhe. Zbog bojkota režima aparthejda u Južnoj Africi nije bilo zvaničnih kontakata na nacionalnom nivou. Međutim, evropske opštine smatrale su da generalna populacija ne treba da pati zbog tog bojkota. Stoga su započeli bratimljenje kako bi pokazali svoju solidarnost sa njima. Osnovna ideja ovih bratimljenja bila je da ono što se ne može učiniti na državnom nivou može biti učinjeno na lokalnom nivou. Ukoliko vlada jedne zemlje nije u stanju da sarađuje sa vladom neke druge zemlje, to se može premostiti uspostavljanjem kontakata između opština. Prednost opštinske vlasti nad državnom jeste to što glavni cilj njenog delovanja nije politički. Ovaj koncept je iskorišćen za pokretanje bratimljenja sa opštinama u Istočnoj i Centralnoj Evropi. Glavne odlike ovih bratimljenja bile su kulturna razmena i humanitarna pomoć.

- ***Ujedinjenje Evrope (90-te - 2000)***

Pad berlinskog zida 1989. koji je uzrokovao rušenje komunističkih režima u Centralnoj i Istočnoj Evropi bio je vrlo važna prekretnica za bratimljenje opština. Kroz osećanje bratstva i pripadanja istom kulturnom poreklu, bratimljenja između gradova Zapadne i gradova Centralne i Istočne Evrope su procvetala. Ova bratimljenja odlikovala su se razmenom znanja i savetodavnom pomoći. Bratimljenja su još više postala usmerena na ova pitanja kada su osam zemalja Centralne i Istočne Evrope postale kandidati za članstvo u Evropskoj uniji. Zbog specifičnih zahteva za ekspertskom pomoći, opštinske vlasti igrale su važniju ulogu u ovim aktivnostima nego građani.

- ***Društvena kohezija (2000 - ?)***

Danas, naročito u Zapadnoj Evropi, opštine koriste bratimljenja kako bi integrisale pridošlice u njihovo društvo. Opštine sa brojn timerkom ili pakistanskom populacijom pokušavaju da reše probleme koje uzrokuje ovakva etnička struktura bratimeći se sa opštinama iz zemalja iz kojih su poreklom njihove etničke manjine. Na taj način populacija zapadnoevropskih zemalja može više da nauči o istoriji i kulturi svojih novih sunarodnika. S druge strane, turska ili pakistanska populacija zapadnoevropskih zemalja u bliskoj je vezi sa novim događajima u domovini. Poznata je činjenica da ljudi koji žive u inostranstvu vremenom postaju sve konzervativniji u pogledu očuvanja kulturnog identiteta. U velikom broju slučajeva to što mogu da vide kako se njihova domovina menja od kad su je oni napustili pomaže im da prošire vidike. To im može pomoći i da lakše prihvate novu domovinu.

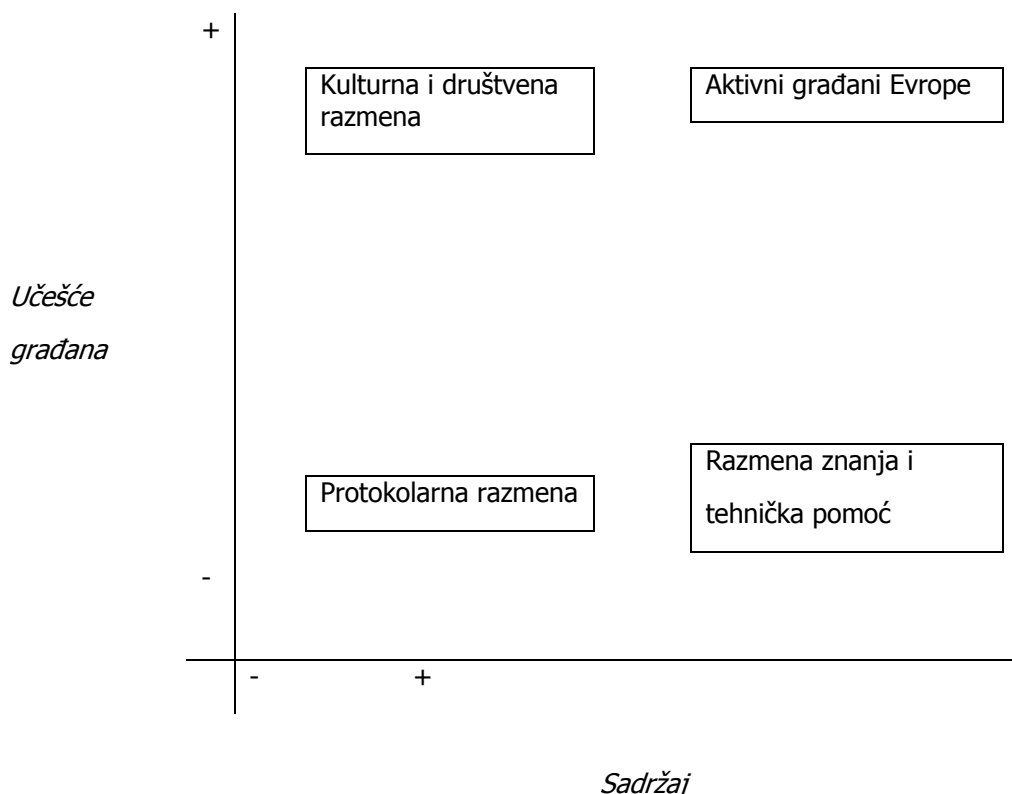
➤ **Dalje ujedinjenje Evrope (2000 - ?)**

Proces korišćenja bratimljenja radi ujedinjenja Evrope započeo je 1989. i on još uvek nije završen. Neke zemlje čekaju na članstvo u EU tako da se bratimljenja uspostavljaju kako bi im pomogla u njihovim naporima. Samo po sebi, to nije ništa novo, ali ono što jeste novost je uloga zemalja Centralne i Istočne Evrope u ovom procesu. Tokom devedesetih, opštine zemalja Centralne i Istočne Evrope su bile te koje su primale podršku i savete u vezi evropskih pitanja. Danas su one te koje uspostavljaju nova bratimljenja u proširenoj Evropskoj uniji kako bi podelile stečeno znanje sa svojim susedima koji još nisu deo Evropske unije. Učenici su postali učitelji. Nadamo se da će to postati kontinuirani proces.

• **Razlike**

Gore navedeni periodi su uticali na pojedinačne evropske zemlje. Neki od njih su imali većeg uticaja u jednoj zemlji nego u drugoj. To znači da postoje prilične razlike u tome kako se bratimljenje primenjuje u različitim evropskim zemljama. Imajući na umu da za svaku evropsku zemlju postoji širok dijapazon primene bratimljenja, mogu se utvrditi neke opšte karakteristike za različite regione Evrope.

- *Severna Evropa:* U Severnoj Evropi, bratimljenje se najviše koristi za razmenu znanja i savetodavnu pomoć.
- *Južna Evropa:* Ovde se bratimljenje više koristi u svrhu zbližavanja građana opština putem kulturne i društvene razmene.
- *Centralna i Istočna Evropa:* U ovom regionu, bratimljenje se koristi za savetodavnu pomoć i razmenu znanja. Na početku, ove zemlje su bile primaoci znanja, ali sada sve više i više postaju one koje ga pružaju.

Slika 1. Primena bratimljenja u Evropi

Ova slika pokazuje generalnu situaciju sa bratimljenjem u Evropi. Jedan od važnih elemenata bratimljenja je to što ono podrazumeva i učešće građana. Ali kada su građani uključeni, uglavnom je

teško baviti se specifičnim ili stručnim temama jer njima nedostaje neophodna stručnost. S druge strane, kada je sadržaj bratimljenja na visokom nivou, usmeren na razmenu znanja i savetodavnu pomoć, nije uključeno mnogo građana. Situacija sa bratimljenjem bila bi idealna ukoliko bi i sadržaj i učešće građana bili na visokom nivou. Ta situacija se može nazvati 'aktivni građani Evrope'.

- **Sličnosti**

Jedna od zajedničkih osobina koju evropske zemlje imaju kada je bratimljenje u pitanju jeste da one održavaju najveći broj bratimljenja sa zemljama koje su im bliske u geografskom ili kulturnom pogledu (Prilog D: Tabela bratimljenja opština zemalja članica EU pokazuje gde evropske zemlje imaju najviše bratimljenja). Francuska ima najviše bratimljenja sa Nemačkom i Velikom Britanijom, Nemačka sa Francuskom i Poljskom, Poljska sa Nemačkom i Holandijom. Očigledno je lakše ostvariti bratimljenje sa partnerom koji nam je blizak u geografskom ili kulturno-istorijskom smislu. Zajednički koreni omogućavaju lakše rešavanje problema i pitanja. Stoga ima mnogo manje bratimljenja među udaljenim zemljama. Francuska ima samo dva bratimljenja sa Islandom, a Nemačka samo 12 sa Irskom. Poljska ima samo 2 bratimljenja sa Grčkom, dok ih sa Litvanijom ima 90.

III. BRATIMLJENJE OPŠTINA - PRAKSA

Sada znamo šta je bratimljenje, koje su njegove odlike, kao i kako se različito primenjuje u Evropi. Sledeće pitanje je kako vaša opština može iskoristiti ovu alatku? Kako vi možete da započnete bratimljenje? Koji su koraci koje morate preduzeti i, što je podjednako važno, koje su prepreke na koje možete naići? Ovo poglavlje pruža direktna uputstva kako da vaša opština pokrene bratimljenje i učini ga funkcionalnim.

1. Pokretanje procesa bratimljenja

- **Korak 1: Postavljanje cilja**

Pre pokretanja procesa bratimljenja trebalo bi da imate jasno definisanu ideju zašto vaša opština želi da uđe u bratimljenje. Bratimljenje je alatka koja se može koristiti na različite načine i u različite svrhe. Trebalo bi da razmislite u koju svrhu bi želeli da upotrebite bratimljenje. Ukoliko definišete cilj, možete da nastavite sa sledećim korakom.

- **Korak 2: Pronalaženje partnera**

Na neki način bratimljenje je nalik na brak. Ukoliko želite da ono uspe, morate da pronađete pravog partnera. Ali, baš kao i u stvarnom životu, pronalaženje pravog partnera može da oduzme dosta vremena i zahteva strpljenje. Naravno, opet kao i u stvarnom životu, ne morate sve da radite sami. Možete da iskoristite pomoć vaše asocijacije lokalnih vlasti koja vam može pomoći u potrazi za pravim partnerom. Najvažnija stvar je da znate kakvog partnera tražite. Naravno, možete se povezati sa prvom inostranom opštinom koja pokaže interesovanje za vas, ali to može kratko da traje ukoliko su karakteristike i struktura partnera u potpunosti različiti od vaših. Stoga, prvi i najvažniji korak u pronalaženju partnera jeste da jasno definišete njegov profil. Sledeća pitanja mogu biti od pomoći:

- ✓ Koliko bi stanovnika trebalo da ima partnerska opština?
- ✓ Kakvu vrstu opštine tražimo (ruralnu, urbanu, od lokalnog ili regionalnog značaja)?
- ✓ Kakvu strukturu i karakteristike treba da poseduje partnerska opština u pogledu ekonomske i društvene situacije, starosne i etničke strukture populacije?
- ✓ Kakav treba da bude geografski položaj partnerske opštine (blizu velike saobraćajnice, železnice, luke, reke, aerodroma)?

Ukoliko odgovorite na što više ovih pitanja, steći ćete jasniju sliku o partneru koga tražite. Naravno, sva ova pitanja su uslovljena prvim korakom: sa kojim ciljem moja opština želi da primeni bratimljenje?

- **Korak 3: Probni kontakti**

Kada pronađete potencijalnog partnera, izlasci mogu da počnu, da ostanemo u duhu braka kao metafore. Tokom ovog perioda važno je saznati da li je potencijalni partner zaista i dobar za brak. To se može učiniti uspostavljanjem kontakta sa različitim čioniocima u opštini koji su važni za vaše bratimljenje (predsednik opštine, opštinsko veće, direktor škole, poslovni ljudi, itd.) i traženjem informacija od te opštine. Internet vam u većini slučajeva može pomoći da pronađete dosta informacija o vašem partneru. Takođe se možete opredeliti za pokretanje malog projekta ograničenog vremenskog trajanja i budžeta zajedno sa tom opštinom bez daljih obaveza kako biste se bolje upoznali ili za organizovanje posete potencijalnom partneru u cilju prikupljanja informacija.

• **Korak 4: Sporazum o bratimljenju**

Ukoliko se probni kontakti pokažu zadovoljavajućim, vreme je da se pređe na ozbiljne stvari. Partneri bi trebalo da formalizuju kontakte potpisivanjem sporazuma o bratimljenju u čijem su sastavljanju učestvovali obe strane. Ovaj sporazum bi trebalo da izloži razloge za povezivanje i da navede interes i zajedničke ciljeve partnera u procesu bratimljenja. Kako je namera da bratimljenje traje duži vremenski period, sadržaj sporazuma o bratimljenju ne bi trebalo da bude isuviše detaljan. Trebalo bi da se usmeri na zajedničku filozofiju i ciljeve dve zbratimljene zajednice. Konkretni sadržaj bratimljenja može biti definisan u strateškom dokumentu. Iako sporazum o bratimljenju nije pravno obavezujući, trebalo bi da ima zvaničan status tako što će ga potpisati izabrani predstavnici obe opštinske organizacije koji nose političku odgovornost za bratimljenje. Tekst sporazuma trebalo bi da bude sačinjen na jezicima obe opštine, a svaka od njih zadržava po jedan primerak. U prilogu B nalazi se struktura sporazuma o bratimljenju u kojoj se spominje šta sve treba da bude deo istog.

2. Organizovanje bratimljenja

Kada je partner pronađen i potpisan sporazum u kome su navedeni razlozi za bratimljenje, vreme je da se započne sa poslom i bratimljenje sprovede u delo.

• **Korak 5: Priprema strateškog dokumenta**

Strateški dokument je tu da sporazumu o bratimljenju da mogućnost da se realizuje. U ovom dokumentu spominje se plan za realizaciju bratimljenja. Strateški dokument bi trebalo da uključuje sledećih pet elemenata:

- ✓ Cilj partnerstva, uključujući i sve elemente opštinske uprave i zajednice
- ✓ Konkretni akcioni plan kojim se objašnjava kako će cilj biti ostvaren (tokom određenog vremenskog perioda); njega čine nekoliko aktivnosti koje treba sprovesti
- ✓ Listu željenih rezultata i prednosti koje pružaju stratešku poziciju za reviziju i evaluaciju postignutih rezultata (nakon tog određenog vremenskog perioda)
- ✓ Jasnu podelu zadataka, ko ili šta je odgovoran za koje aktivnosti
- ✓ Budžet u kome je objašnjeno kako se aktivnosti finansiraju

Prilog 4: Struktura strateškog dokumenta gde su navedeni elementi koje bi on trebalo da sadrži.

• **Korak 6: Realizacija bratimljenja**

Kada je bratimljenje organizovano i kada je jasno šta oba partnera žele da ostvare, važno je pre svega jasno podeliti zadatke. I, drugo, definisati kako će to biti organizovano unutar opštine. U zavisnosti od prirode bratimljenja, može se desiti da lokalna zajednica igra važnu ulogu u realizaciji procesa. Ako je tako, ona takođe mora biti deo organizacione strukture bratimljenja. To se može ostvariti formiranjem lokalne organizacije za realizaciju bratimljenja koja bi se sastojala od dobrovoljaca iz lokalne zajednice. Kada bratimljenje realizuju i opštinske vlasti i lokalna organizacija za bratimljenje, mora biti jasno definisano ko ima kakve odgovornosti i zadatke. Ono što mora biti jasno je sledeće:

- ✓ Ko je glavni koordinator?
- ✓ Sa kim partnerska opština prvo stupa u kontakt?
- ✓ Ko se bavi kojom vrstom aktivnosti?
- ✓ Ko informiše zajednicu (preko medija, elektronskih biltena, itd.)?
- ✓ Ko upravlja finansijama?
- ✓ Ko je odgovoran za prikupljanje sredstava i prijavljivanje za sredstva iz donacija?

Kod mnogih bratimljenja podela zadataka napravljena je na osnovu različitih aktivnosti. Opštinska organizacija je uglavnom odgovorna za aktivnosti koje su usmerene na tehničku pomoć i razmenu

znanja. Lokalna organizacija za realizaciju bratimljenja posvećena je više kulturnim i društvenim aktivnostima.

- **Korak 7: Evaluacija i praćenje**

Za većinu ljudi, naročito u opštinama, realizacija bratimljenja je samo jedan od njihovih zadataka. Svakodnevni poslovi ne ostavljaju dovoljno vremena za bavljenje bratimljenjem. To lako može biti uzrok pada interesovanja za bratimljenje pošto još uvek nema vidljivih rezultata. Kako bi se rešio ovaj problem i proces bratimljenja održao živim i dinamičnim, važno je da oba partnera i svi ljudi uključeni u bratimljenje zadrže entuzijazam. Stoga je dobro organizovati evaluaciju bratimljenja posle određenog vremenskog perioda (kako u vašoj, tako i u partnerskoj opštini) kako bi se videlo kako se bratimljenje ocenjuje i kakve mere treba preduzeti na osnovu toga. Na taj način bratimljenje ostaje snažno.

3. Pravni okvir za bratimljenje opština u Srbiji¹

Uopšteno govoreći, pravni okvir za bratimljenje opština u Srbiji je skroman. Međutim, u kombinaciji sa opštim zakonodavstvom o sistemu lokalne samouprave dobija se određeni proceduralni okvir koji bi opštine trebalo da slede.

Zakon o lokalnoj samoupravi iz 2002. godine koji je na snazi pominje pravo lokalnih vlasti da saradjuju sa lokalnim vlastima u inostranstvu u dva člana. Jedan je član 12. kojim se garantuje pravo jedinicama lokalne samouprave da se udružuju i saradjuju u zemlji i inostranstvu. Stav 3. ovog člana utvrđuje *pravo jedinica lokalne samouprave da saradjuju i udružuju se u međunarodne organizacije lokalnih vlasti i da saradjuju sa jedinicama lokalne samouprave drugih država, u skladu sa Ustavom i zakonom, uz saglasnost Vlade Republike Srbije.*

Zakon ne ograničava ovo pravo određenim oblikom ili predmetom saradnje – jedinice lokalne samouprave su slobodne da postižu ovakve sporazume "u zajedničkom interesu" sa stranim lokalnim vlastima ili asocijacijama. Jedina ograničenja su Ustav Srbije i važeći zakoni. Oblici saradnje uključuju različite modalitete prekogranične saradnje, regionalne saradnje, bratimljenje i druge sporazume o saradnji.

Poglavlje VII Zakona je posvećeno saradnji i udruživanju jedinica lokalne samouprave. Član 115. u drugom stavu iznova ponavlja deo člana 12. i dalje utvrđuje u stavovima 3. i 4. da evidenciju o saradnji jedinica lokalne samouprave vodi nadležno ministarstvo i pokrajinski organ u saradnji sa asocijacijama gradova i opština.

Neke odredbe koje se primenjuju na bratimljenje mogu se naći u *opštinskim statutima i poslovnicima lokalnih skupština* i tiču se uloga lokalnih vlasti - pre svega, predsednika opštine i skupštine opštine - i procedura koje se moraju poštovati.

Na osnovu gore pomenutih propisa moguće je skicirati, korak po korak, postupak koji bi opštine mogle da slede kada ulaze u bratimljenje.

- **Korak 1: Sporazum o bratimljenju**

Sporazum o bratimljenju obično potpisuje *predsednik opštine*, koji je ovlašćen da predstavlja opštinu u zemlji i inostranstvu (član 41. Zakona o lokalnoj samoupravi).

Teorijski, i neko drugo lice bi moglo da bude ovlašćeno da predstavlja opštinu (na primer, zamenik predsednika opštine, član opštinskog veća i slično), ali bi to moralo da bude u formi posebnog akta skupštine opštine i retko se sreće u praksi.

- **Korak 2: "Ratifikacija" od strane skupštine opštine**

Potpisani sporazum potvrđuje skupština opštine, slično ratifikaciji međunarodnih sporazuma od strane nacionalnog parlamenta.

¹ Tekst pripremila Jelena Jerinić, asistentkinja na Pravnom fakultetu Univerziteta Union

Ovo se čini u formi odluke, koja je najčešća vrsta akta lokalnih skupština. Neki opštinski statuti zahtevaju apsolutnu većinu (većinu od ukupnog broja poslanika) za potvrđivanje sporazuma o bratimljenju.

➤ **Korak 3: Saglasnost Vlade Republike Srbije**

Zakon o lokalnoj samoupravi zahteva saglasnost Vlade Republike Srbije na sporazume o bratimljenju u koje su ušle lokalne vlasti. Pravna priroda saglasnosti prouzrokuje da potpisani sporazum nije konačan i ne može biti primenjen bez saglasnosti Vlade ili ako Vlada odbije da da saglasnost.

Saglasnost se daje u formi pojedinačnog akta rešenja.

Nota bene: Zakon ne utvrđuje konkretne kriterijume koje Vlada procenjuje kada daje ili odbija davanje saglasnosti na određeni sporazum. Ove odluke su uvek vrlo kratke, tačnije u jednoj rečenici se jednostavno daje saglasnost na određeni sporazum. U dosadašnjoj praksi nema primera kada je Vlada odbila da da saglasnost, te se ne mogu izvući mogući kriterijumi ili obrazloženje za davanje ili odbijanje saglasnosti.

➤ **Korak 4: Evidencija međunarodne saradnje**

Poslednji korak je evidentiranje sporazuma o bratimljenju kod nadležnog ministarstva ili pokrajinskog organa i asocijacije lokalnih vlasti. Zakon je predvideo da evidenciju svih oblika međunarodne saradnje koju uspostave opštine u Srbiji vodi nadležno republičko ministarstvo (sada Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu) i nadležni pokrajinski organ za opštine u Vojvodini (sada pokrajinski Sekretarijat za lokalnu samoupravu i međuopštinsku saradnju), u saradnji sa asocijacijama lokalnih vlasti (ili Stalnom konferencijom gradova i opština kao jednim takvim udruženjem).

Propisima nije utvrđeno čija je obaveza da obavesti ova tela o postojanju sporazuma - pobratimljena jedinica lokalne samouprave ili Vlada, nakon davanja saglasnosti na sporazum. Takođe nije utvrđeno koja vrsta podataka ili dokumentacije je potrebna za evidentiranje.

Nota bene: U odsustvu jasnih odredaba, opštinama se savetuje da obaveste nadležne organe i asocijaciju lokalnih vlasti o sporazumima o bratimljenju nakon dobijanja saglasnosti Vlade u obliku jednostavnog dopisa u kome kratko opisuju proces zaključenja sporazuma i njegove najznačajnije tačke i da prilože primerak sporazuma.

4. Kako dobiti lokalnu podršku za bratimljenje vaše opštine

Bratimljenje koje je vaša opština pokrenula funkcioniše odlično, ciljevi se ostvaruju, a kontakt sa partnerom ne može biti bolji. Šta bi moglo da pođe naopako? Mnogo stvari! Nekoliko bratimljenja opština je osetilo opasnost od okončanja jer im je nedostajala podrška od relevantnih činioca u opštini. Iako bratimljenje funkcioniše odlično, dešava se da je samo mali broj ljudi upoznat sa njim, tako da drugi ne vide kako se ono primenjuje. Ovaj odeljak je posvećen tome kako da zadobijete i očuvate podršku najvažnijih aktera u bratimljenju: političara, lokalne zajednice i medija.

• **Politička podrška**

Kao posledica izbora, opštinska vlast se može promeniti. Stoga bratimljenja između opština moraju biti iznad partijske politike kako ona ne bi uticala na njih. Bratimljenje bi u političkom smislu trebalo da bude neutralno, bez povezanosti sa nečijim političkim programom, partijom ili stavovima. Bratimljenje se tiče povezivanja opština i njihovih građana kako bi se ostvarili zajednički ciljevi na obostranu korist. Međutim, to ne znači da političari ne treba da budu uključeni u bratimljenje. Naprotiv, predsednik opštine ili članovi opštinskog veća mogu imati ključnu ulogu u bratimljenju sa stanovišta lobiranja, predstavljanja lokalne zajednice, obezbeđivanja sredstava, koordinacije razmene znanja i razvoja dobre prakse. Kada novi članovi gradskog veća dođu na vlast trebalo bi ih odmah uključiti u bratimljenje kako bi spoznali njegovu funkciju i prednost.

- **Podrška zajednice**

Bratimljenje nosi epitet opštinsko sa dobrim razlogom. To znači da bi čitava opština trebalo da bude uključena u njega. Naravno, zbog ograničenog budžeta, kao i zainteresovanosti građana nije svaki pojedinačni član zajednice uključen u ovaj proces. To je sasvim normalno i ne mora da predstavlja problem. Međutim, treba se postarati da se bratimljenje ne posmatra kao alatka za jedan ograničen krug ljudi. Ukoliko se, na primer, bratimljenje primarno tiče razmene znanja o zdravstvenoj zaštiti i uključuje veliki broj medicinskih sestara, doktora i bolničkog osoblja, ostatak lokalne zajednice može osećati da to bratimljenje nije ni od kakve koristi za njih. Na taj način bratimljenje će izgubiti ključnu podršku u društvu. Stoga bi bratimljenje opština trebalo da uključuje što više grupa iz lokalne zajednice u skladu sa zadatim ciljem. Što su ljudi više uključeni u bratimljenje i vide njegove prednosti, to mu pružaju veću podršku.

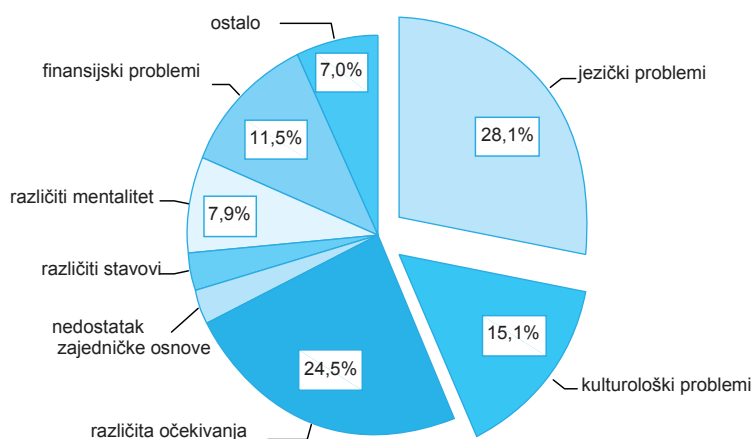
- **Odnosi sa medijima**

Kako bi dobili podršku za bratimljenje, dobra medijska podrška je od ključne važnosti. Nažalost, istina je da većina medija nema prijateljski stav prema bratimljenjima koja se često opisuju kao traćenje novca ili putovanja iz zadovoljstva. Imajući to u vidu, važno je da bratimljenje dobije pozitivan prikaz u medijima. Postoji nekoliko načina da se to uradi:

- ✓ *Imenovanje portparola:* važno je imati dobrog i samopouzdanog govornika koji će odgovarati na pitanja medija o bratimljenju; to može biti predstavnik za štampu ili član opštinskog veća
- ✓ *Saopštenja za štampu:* odličan način da se dobije pozitivna slika u medijima jeste putem saopštenja za štampu; na taj način vi ste odgovorni za vašu poruku i priču
- ✓ *Dobri kontakti:* ostvarite dobre kontakte sa svim (lokalnim) medijima (televizija, radio, novine) kako bi oni imali pozitivan stav prema praćenju vaših aktivnosti
- ✓ *Sopstveno medijsko praćenje:* pratite medijski bratimljenje objavljivanjem elektronskih biltena i preko vebajta.

5. Prepreke kod bratimljenja opština...i rešenja

U ovom vodiču smo se pre svega usredsredili na prednosti bratimljenja. Ali prikaz ne bi bio realan ukoliko ne bismo posvetili pažnju i preprekama na koje možete naići tokom bratimljenja. U jednom istraživanju u Holandiji, akteri bratimljenja opština u ovoj zemlji odgovarali su na pitanje šta smatraju glavnim preprekama u bratimljenju ili u kontaktu sa partnerskom opštinom. Odgovori, obrazloženi u daljem tekstu i prikazani na slici 2, karakteristični su za većinu bratimljenja opština u Evropi, a verovatno i u svetu.

Slika 2: Glavne prepreke kod bratimljenja opština

- **Nedostatak sredstava**

Iako je jasno da bratimljenje može imati velikih prednosti za opštine, budžet je u većini slučajeva ograničen. To ne mora da predstavlja problem pošto mnoge aktivnosti u okviru bratimljenja sprovode dobrovoljci. S druge strane, lako se mogu obezbediti dodatna sredstva pored sredstava iz opštinskog budžeta. Jedan od načina jeste korišćenje sredstava iz programa Evropske komisije. Lakši način za finansiranje aktivnosti jesu druge vrste doprinosa koje je lakše dobiti od gotovine. Ovi doprinosi mogu da uključe korišćenje smeštajnih kapaciteta, prevoza i popuste na cene u restoranima. Kada kompanije učestvuju u programima bratimljenja one su obično voljne da daju doprinos (u vidu gotovine ili druge vrste doprinosa) aktivnostima koje im mogu biti od koristi.

- **Nedostatak zajedničke osnove**

Bratimljenja između opština mogu postati sve komplikovanija tokom godina ukoliko partneri nemaju zajednički cilj na kome sarađuju ili koji posmatraju iz različitih perspektiva. Na primer, kada grad kao što je Niš, sa privredom u kojoj metalska industrija igra glavnu ulogu, želi da se usmeri na lokalni ekonomski razvoj kroz bratimljenje, onda njegova partnerska opština nikako ne sme da bude ruralna. Sigurno je da bi dve takve opštine imale veoma različite poglede na lokalni ekonomski razvoj. Nedostatak zajedničke polazne osnove ne mora obavezno da predstavlja problem. Kada se neka opština zbratimi sa odgovarajućim partnerom (vidi 1. korak: Pronalaženje partnera) taj problem se neće pojaviti. Štaviše, kada vi i vaš partner jasno definišete zajedničke ciljeve i način njihovog ostvarenja, nema mnogo prostora za nesporazume (vidi 4. korak: Strateški dokument).

- **Kulturološke razlike**

Rad u međunarodnom okruženju je uglavnom veoma podsticajan. Susrećete se sa zanimljivim, inspirativnim novim ljudima sa novim idejama i kreativnim rešenjima. Međutim, rad u međunarodnom okruženju ponekad može i da frustrira. Dolazite u kontakt sa ljudima koji imaju drugačiji mentalitet, stavove i očekivanja. Upravo zbog toga su učesnici procesa bratimljenja opština prilikom razgovora ovo naveli kao jednu od najvećih prepreka. Svi ovi elementi se mogu podvesti pod jedan: kulturološke razlike. To je nešto što nije lako prevazići. Zahteva vreme i strpljenje obe strane. Kada dolazite u kontakt sa drugim kulturama trebalo bi da imate sledeće stvari na umu:

- *Nov pogled na svet:* tokom svakodnevne rutine na radnom mestu, više i niste svesni zašto neke stvari radite tako kako ih radite pošto ste ih oduvek tako radili. Putem bratimljenja opština možete da naučite i vidite kako se drugi ljudi nose sa istim stvarima na drugačiji način. To vam daje mogućnost da steknete novu sliku o sopstvenom funkcionisanju.
- *Svest:* rad u međunarodnom okruženju povećava vašu svest o sopstvenoj zemlji i okruženju i može vas naterati da ih više cenite.
- *Učenje:* najbolji način da se nosite sa problemima kulturološke prirode jeste da ih ne posmatrate kao probleme već kao izazove. Oni vam nude mogućnost da vidite kako se stvari rade i kako su organizovane u nekoj drugoj zemlji.

• Jezički problemi

Poznavanje stranih jezika je bitno za rad u međunarodnom okruženju. Međutim, ne govore svi strane jezike. Kada je bratimljenje u pitanju to može stvoriti probleme jer da bi nešto zajedno ostvarili ljudi moraju da se razumeju. Naravno, najbolje rešenje bi bilo organizovati kurseve jezika za ljude koji su aktivni u procesu bratimljenja, ali to najčešće nije moguće iz finansijskih razloga. Stoga bi dobro bilo u bratimljenje uključiti ljude koji govore odgovarajuće jezike. Oni ne moraju biti stručni u pogledu oblasti koja je predmet bratimljenja, ali mogu da pomognu kao prevodioci. Na taj način ne morate angažovati skupe prevodioce. Među zaposlenima u vašoj opštini naći ćete ljude koji su spremni i sposobni da za malu nadoknadu rade dobrovoljno kao prevodioci u procesu bratimljenja.

• Nedostaci pristupa kolega-kolegi

Metodologija realizacije bratimljenja opština je prethodno spomenuti pristup kolega-kolegi. Iako ovaj način ima mnogo prednosti, ima i nekih mana kojih bi trebalo da budete svesni:

- *Nepoznavanje lokalne situacije:* Iako vaš kolega može mnogo da zna o oblasti iz koje se realizuje bratimljenje, on/ona može imati nedovoljno poznavanje vaše lokalne situacije koja se može u mnogome razlikovati od situacije u njihovoj zemlji. Stoga je važno da informišete vašeg partnera o vašoj zemlji i vašoj opštini (u političkom, društvenom, kulturnom smislu, itd.)
- *Stručnjak nije uvek i dobar savetodavac:* U svetu fudbala ima i trenera koji za sobom imaju veoma uspešne igračke karijere, ali nisu dobri treneri. Ovaj fenomen nije ograničen samo na fudbal već je očigledan u mnogim profesijama i oblastima kao što je bratimljenje. Dobar stručnjak iz opštinske uprave koji ima puno znanja i iskustva u, na primer, građanskom učešću ili transparentnom odlučivanju, ne mora biti dobar u prenošenju znanja i veština na druge. Ovo treba imati na umu prilikom odabira stručnjaka za misiju razmene.
- *Kadrovske promene:* Jedna od najvećih prednosti pristupa kolega-kolegi jeste blizak kontakt sa kolegom koji je zasnovan na međusobnom poštovanju i poverenju. Međutim, to može biti mana kada taj kolega ode. To čak može da ugrozi samo bratimljenje ukoliko je ta osoba bila među nekolicinom ljudi ključnih za proces. Stoga je neophodno da veći broj ljudi iz opštine podržava bratimljenje. Na taj način, gubitak dobrog kolege ne mora da ugrozi čitav proces.

Kada ste svesni da se ovakve prepreke mogu pojaviti i u vašem bratimljenju, i spremni ste da ih uočite, biće lakše pronaći rešenja.

6. Umesto zaključka

Postoji dosta različitih razloga zbog kojih opštine iz EU ulaze u saradnju i bratimljenje sa opštinama van Evropske unije. Neki od ovih razloga mogu uticati i na vašu saradnju sa partnerima:

- Važno je da vaša opština zna šta želi od bratimljenja: ako se obratite opštini Evropske unije za bratimljenje morate makar da budete svesni u kojim ste tematskim oblastima zainteresovani

za saradnju. Ako vaša opština ima opštinsku / lokalnu strategiju (ekonomskog) razvoja ona treba da bude polazna tačka u ovim razmišljanjima.

- Opštine iz Severne Evrope (skandinavske zemlje, Holandija, Nemačka, Velika Britanija) su pogodnije za stručnu pomoć i razmenu znanja, dok su opštine iz Južne Evrope više zainteresovane za društvenu i kulturnu razmenu.
- Neke zemlje su posebno jake u određenim tematskim oblastima (na primer, Češka Republika je jaka u oblasti uspostavljanja industrijskih zona i razvoju turizma, Slovenija u oblasti upravljanja otpadom i strateškom planiranju). Ako ste zainteresovani za određenu tematsku oblast pokušajte da saznate koja zemlja ima iskustva u toj oblasti.
- U većini opština koje pripadaju zemljama starih članica Evropske unije postoji određen stepen "zamora od bratimljenja" što kao posledicu ima manju zainteresovanost za nova bratimljenja.
- Većina inovativnih ideja koje su neophodne za poboljšanje rada lokalnih vlasti i koje su relevantne za Srbiju sprovedene su u poslednjih deset godina u zemljama Centralne i Istočne Evrope, a mnogo ranije u starim članicama Evropske unije. To znači da se najprimerenija i najsvežnija stručna mišljenja za ove inovativne koncepte mogu naći u novim članicama Evropske unije.
- Opštine u centralnoj i istočnoj Evropi (iz Poljske, Češke Republike, Slovačke, Slovenije, Mađarske i baltičkih zemalja) pokazuju veliko interesovanje za uspostavljanje bratimljenja sa opštinama iz zemalja koje nisu članice Evropske unije.
- U nekim zemljama (Češka Republika, Italija) Srbija je identifikovana kao prioritetna zemlja za razvijanje saradnje. To znači da vlasti u ovim zemljama stimulišu sve vidove saradnje sa srpskim organizacijama i institucijama, uključujući i opštine.
- Većina bratimljenja je sklopljena sa zemljama koje su geografski blizu, budući da je potrebno kraće vreme za putovanje i manji su putni troškovi (opštine u EU su u prošlosti primenjivale pravilo koje je predviđalo maksimalnu razdaljinu od jednog dana putovanja kolima).
- Kulturne razlike, razlike u mentalitetu i jezičke prepreke su razlozi koji predstavljaju prepreke u bratimljenju (preko 50%).
- Evropska unija koja je glavni sponzor za finansiranje bratimljenja stavlja sve više akcenat na prekogranično bratimljenje između opština Evropske unije i opština u zemljama koje nisu članice Evropske unije. Ovo znači da ima mogućnosti za saradnju srpskih opština iz graničnih pojaseva sa opštinama iz Mađarske, Rumunije i Bugarske.

IV SREDSTVA ZA BRATIMLJENJE

1. Pronalaženje partnera

Ako u opštini postoji ideja o tematskim oblastima koje treba uključiti u bratimljenje i ako su identifikovane zemlje u kojima se traži partner za bratimljenje, može se preći na sledeći korak, a to je traženje partnera za bratimljenje. Uprkos brzom razvoju tehnologije, i dalje ne postoji organizacija na evropskom nivou za opštine koje traže partnere za bratimljenje. Ovo znači da je najlogičniji prvi korak da kontaktirate nacionalne ili regionalne asocijacije lokalnih samouprava zemalja u kojima želite da pronađete partnera. Većina ovih organizacija ima koordinatora (osobu koja je posebno imenovana) za bratimljenje i međunarodna pitanja. Ukoliko asocijacija nema kontakt osobu najverovatnije nije zainteresovana za podršku u oblasti bratimljenja opština.

Stalna konferencija gradova i opština može da vam nađe partnera za bratimljenje – posebni mehanizmi za sakupljanje i distribuciju informacija relevantnih za opštine koje traže partnera za bratimljenje će u narednom periodu biti dalje razvijani.

U nastavku je lista asocijacija lokalnih samouprava koje su pokazale interesovanje za stimulaciju bratimljenja između opština u Evropi i srpskih opština. Neke od njih imaju elektronske obrasce na svojim sajtovima za pronalaženje opštine u svrhu bratimljenja.

Austrija

AUSTRIJSKI SAVEZ GRADOVA

Alexander Lesigang, e-mail: post@stb.org.at

Website: <http://staedtebund.wien.at>

Republika Češka

ASOCIJACIJA LOKALNIH VLASTI ČEŠKE (SMO)

Gabriela Novakova, e-mail: gabriela.novakova@smocr.cz

Jaburkova Milena, e-mail: jaburkova@smcor.cz

Website: www.smocr.cz

Danska

LOKALNE VLASTI DANSKE

Helle Sehested, e-mail: hse@kl.dk

Website: www.lgdk.dk

Estonija

ASOCIJACIJA GRADOVA ESTONIJE

Toivo Riimaa, e-mail: toivo@ell.ee

Website: www.ell.ee

Francuska

UJEDINJENI GRADOVI FRANCUSKE

Andreas Korb, e-mail: a.korb@cites-unies-france.org

Website: www.cities-unies-france.org

Nemačka

ASOCIJACIJA NEMAČKIH GRADOVA

Tatiana Detering, e-mail: tatiana.detering@staedtetag.de

Website: www.staedtetag.de

Mađarska

NACIONALNA ASOCIJACIJA LOKALNIH SAMOUPRAVA MAĐARSKE

Veronika Krausz, e-mail: krausz@toosz.hu

Website: www.toosz.hu

Italija

NACIONALNA ASOCIJACIJA ITALIJANSKIH OPŠTINA

Simonetta Paganini, e-mail: paganini@anci.it

Website: <http://www.anci.it/anci.cfm>

Letonija

ASOCIJACIJA LOKALNIH I REGIONALNIH VLASTI LETONIJE

Gunta Gabruseva, e-mail: gunta.gabruseva@lps.lv

IIZE Ciganska, e-mail: ilze@ciganska@lps.lv

Website: www.lps.lv

Litvanija

ASOCIJACIJA LOKALNIH VLASTI LITVANIJE

Arunas Grazulis, e-mail: arunas.grazulis@lsa.lt

Website: www.lsa.lt

Holandija

ASOCIJACIJA HOLANDSKIH OPŠTINA

Sander Maathuis, e-mail: sander.maathuis@vng.nl

Website: www.vng-international.nl

Poljska

ASOCIJACIJA POLJSKIH GRADOVA

Katarzyna Halas, e-mail: kasiah@zmp.poznan.pl

Website: www.zmp.poznan.pl

Slovačka

ASOCIJACIJA GRADOVA I OPŠTINA SLOVAČKE

Anna Mihalikova, e-mail: mihalikova@zmos.sk

Website: www.zmos.sk

Slovenija

SLOVENAČKA ASOCIJACIJA OPŠTINA

Sasa Kek, e-mail: sasa@skupnostobcin.si

Vesna Vujinovič, e-mail: vesna@skupnostobcin.si

Website: www.zdruzenjeobcin.si/prva.asp

Švedska

ŠVEDSKA ASOCIJACIJA LOKALNIH I REGIONALNIH VLASTI

Paul Dixelius, e-mail: paul.dixelius@skl.se

Website: www.skl.se

Velika Britanija

ASOCIJACIJA LOKALNIH VLASTI VELIKE BRITANIJE

Susan Handley, e-mail: susan.handley@lgib.gov.uk

Website: <http://international.lga.gov.uk/index.html>

Saradnja na bratimljenju na nivou Evropske unije se razmatra dva puta godišnje od strane Komiteta za bratimljenje Saveta evropskih opština (veb sajt: www.ccre.org). Ovo je organizacija od koje se očekuje da u budućnosti razvije sekciju za bratimljenje na evropskom nivou, te je vredno truda s vremena na vreme proveriti njihov sajt.

2. Pronalaženje sredstava

Kada se nađe partner za bratimljenje postoji samo jedna prepreka za sprovođenje programa bratimljenja, a to su sredstva potrebna za pokrivanje troškova bratimljenja.

U Srbiji je, nažalost, situacija takva da nema sredstava u opštinskim fondovima za bratimljenje i ova situacija se neće promeniti u bliskoj budućnosti. Ovo znači da sredstva treba pronaći izvan opštine.

U Srbiji postoji veliki broj organizacija koja imaju posebne fondove za bratimljenje kao što je EU Program susedstva koji sprovodi Ministarstvo finansija Republike Srbije (www.evropa.sr.gov.yu/Isdacon/PublicSite1/NP_Programmes.aspx).

Nadalje, holandsko Ministarstvo spoljnih poslova finansira program bratimljenja (LOGO East) sa holandskim opštinama <http://www.vng-international.nl/docs/BDDocument.asp?Action=View&ID=%7BF935E42D-B18C-4144-9837-7913100EC852%7D&noheader=1&nosubject=1>

Ostali donatori imaju posebne fondove za različite tematske oblasti koje mogu biti uključene u okvire bratimljenja u određenoj tematskoj oblasti. Da bi se bolje informisali o ovim donatorima, Vlada Republike Srbije je objavila dokument koji sadrži opise, postupke i detalje vezane za kontaktiranje međunarodnih organizacija i donatora koji rade u Srbiji. Ovaj dokument je dostupan na: http://www.prsp.sr.gov.yu/PRSP-Pregled_raspolozivih_sredstava.html

Na kraju, Stalna konferencija gradova i opština redovno objavljuje informacije o novim programima u okviru kojih postoji mogućnost za finansiranje projekata bratimljenja.

Molimo vas da bude svesni činjenice da postupci za dobijanje sredstava od donatora mogu biti komplikovani i detaljni. Međutim, vaša zbratimljena opština će verovatno pružiti pomoć vašoj opštini u razvijanju predloga projekta bratimljenja.

Nadalje, opštine Evropske unije vrlo često imaju u budžetu sredstva koja su namenjena za međunarodnu saradnju i bratimljenje. Iako, u načelu ova sredstva nisu velika i nisu dovoljna za sprovođenje projekta, ona mogu da budu dovoljna za uspostavljanje prvih kontakta i prvu posetu opštini Evropske unije. Takođe, opštine Evropske unije vrlo često znaju kako da pristupe fondovima dostupnim za razvoj bratimljenja.

1. Saradnja opštine Kruševac sa opštinom Žalec²

• Istorijski osnovi saradnje dve opštine

Tokom II svetskog rata veliki broj građana Slovenije je proteran od strane nemačkih okupacionih snaga i našao utočište u Srbiji. U opštini Kruševac ih je bilo najviše iz Žaleca i okolnih mesta i mahom su bili smešteni po seoskim domaćinstvima gde su dočekali i oslobođenje.

U posleratnom periodu održavane su veze uspostavljene tokom rata i vremenom su sve više dobijale na značaju. Početkom šezdesetih godina prošlog veka počelo je sa organizacijom karavana bratstva i jedinstva koji su spajali građane Srbije i Slovenije. Kroz intenzivirana druženja došlo je i do inicijative opštine Žalec za bratimljenjem sa opštinom Kruševac. Prva Povelja o bratimljenju je potpisana 1968. godine, a potom i druga na Dan oslobođenja Kruševca, 14.10. 1974. godine.

Najintenzivnija saradnja se odvijala krajem sedamdesetih i tokom osamdesetih godina prošlog veka, tokom kojih su bile uobičajene međusobne posete političko-kulturno-privrednih delegacija minimum jedanput godišnje. Rezultati tih susreta su i dosta lepih uspomena i prijateljstava, nekoliko pobratimljenih mesnih zajednica, ali i desetak brakova mladih iz ovih opština.

Verovatno najkrupniji su bili privredni poduhvati: preduzeće "Emo Celje" je otvorilo pogon u Kruševcu tokom šezdesetih godina, a TURO "Župa" iz Kruševca je izgradilo i 8. marta 1980. godine svečano otvorilo hotel "Golding Rubin" u Žalecu, u kome je posao našlo oko 60 ljudi iz Kruševca i Žaleca.

Posle raspada zajedničke državne zajednice zapostavljeni su i praktično prekinuti odnosi između opština. Prve oblike saradnje su tokom 2002. godine uspostavili Regionalna agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća Kruševac i Razvojna agencija Savinja iz Žaleca.

• Nova saradnja sa starim partnerima

Inicijativa za preuzimanje prvih konkretnih koraka u obnavljanju veza sa nekada pobratimljenom opštinom Žalec došla je od strane opštine Kruševac kroz izradu predloga projekta za konkurs u okviru Programa EXCHANGE - opština Kruševac je kao partnersku opštinu iz Evropske unije izabrala upravo opštinu Žalec. Preko već uspostavljenih kanala komunikacije između Razvojne agencije Savinja iz Žaleca i Regionalnog centra za razvoj malih i srednjih preduzeća iz Kruševca, ovaj predlog je predstavljen i vrlo brzo bio prihvaćen od strane čelnih ljudi iz opštine Žalec.

Tokom projekta realizovane su po tri međusobne posete opštinskih delegacija. U prilog uspešnosti svih šest obavljenih poseta išlo je:

- ✓ Postojanje prethodne saradnje između opština koje se dosta ljudi prisećalo sa veoma pozitivnim uspomenama,
- ✓ Relativno sveža i veoma primenljiva iskustva Slovenije vezana za proces tranzicije sistema,
- ✓ Nepostojanje jezičkih prepreka,
- ✓ Geografska blizina,
- ✓ Jasno izražena dobra namera obe strane da zajednički rad na projektu bude osnov za ponovno uspostavljanje saradnje.

Prva poseta članova projektnog tima Žalecu je realizovana sredinom decembra 2005. godine. Tokom višednevnog boravka uspostavljeni su veoma kvalitetni odnosi između Kruševljana i domaćina. Čelnici opštine Žalec i Razvojne agencije Savinja su se vidljivo potrudili da se gosti iz Kruševca osećaju prijatno, da običu i upoznaju se sa svim institucijama i preduzećima opštine Žalec interesantnim za realizaciju projekta, ali i više od toga, da običu preduzeća u Velenju i Celju kao i prirodne lepote u kojima Žalec i okolina ne oskudevaju. Cela poseta je izgledala, kako su domaćini rekli "kao druženje

² Tekst pripremio Nenad Krstić, menadžer projekta "Izgradnja ekoloških kapaciteta opštine Kruševac"

starih prijatelja". Pored dogovora o saradnji na aktivnostima koje je zahtevao projekat, razgovaralo se i o mogućnostima ponovnog uspostavljanja odnosa kakvi su nekada karakterisali Kruševac i Žalec.

Da ti razgovori nisu bili bez osnova pokazala je prva poseta delegacije Žaleca Kruševcu sredinom februara 2006. godine. Poseta i projektne aktivnosti su privukle veliku pažnju kruševačke javnosti i bile izuzetno kvalitetno medijski praćene. Obostrano je zaključeno da bi sledeća poseta kruševačke delegacije trebalo da bude na najvišem nivou, te je početkom maja na put u Žalec krenuo predsednik opštine Kruševac sa svojim pomoćnicima za oblasti kulture i ekologije. Tokom trodnevnog boravka nastavljeni su razgovori sa slovenačkim kolegama i dogovoreno je da delegacija opštine Žalec na najvišem nivou bude gost tokom centralnih, Vidovdanskih svečanosti opštine Kruševac i da se tom prilikom obnovljena saradnja opština i ozvaniči.

• **Obnavljanje Sporazuma**

Do kraja juna su završene projektne aktivnosti koje su zahtevale zajedničko učešće partnera na projektu i 27. juna 2006. godine održana je u Kruševačkom pozorištu Finalna konferencija projekta na kojoj je, pred oko 200 prisutnih gostiju, zvanica i građana prezentovan projekat i zajednički rad predstavnika opština na njemu. Neposredno po završetku konferencije predsednici opština su potpisali Sporazum o međusobnoj saradnji opština Kruševac i Žalec. Sporazumne strane su zaključile da je u obostranom interesu da promovišu međunarodne prijateljske odnose, stručnu i prijateljsku saradnju između opština i tako prodube dosadašnju saradnju institucija, organizacija i građana. Predmet sporazuma je takođe i stvaranje institucionalnih, organizacionih i društvenih uslova u obe opštine za upoznavanje istorije, sadašnjeg stanja i razvojnih planova na području društvenog života, kulture, sporta, putovanja i preduzetničkih aktivnosti, te stvaranje uslova da se stečena znanja primene u interesu obostranog razvoja. Opštine su se Sporazumom obavezale da će podsticati početak i razvoj prijateljskih, stručnih i poslovnih odnosa između obe opštine, posebno u sledećim oblastima:

- ✓ Ostvarivanje intenzivnije saradnje među građanima, njihovim organizacijama, školama, kulturnim i drugim institucijama
- ✓ Međusobna razmena informacija iz svih područja života i rada partnerskih opština
- ✓ Razmena poseta i ekskurzija opštinskih organizacija, škola, biblioteka, kulturnih asocijacija, sportskih ekipa i drugih vladinih i nevladinih organizacija
- ✓ Saradnja u domenu pripreme promotivnog materijala i razmena informacija između informativnih centara dveju opština
- ✓ Zvaničnih poseta predstavnika dve opštine na značajnim kulturnim i društvenim manifestacijama.

Potpisivanje Sporazuma je izuzetno dobro prihvaćeno od većine učesnika u javnom životu i privuklo je veliku pažnju javnosti. Nije postojala javna kampanja, ali je kruševačka javnost već bila senzibilisana u tom smislu kroz kontinuirano praćenje projektnih aktivnosti, kako onih u kojima su neposredno učestvovali predstavnici obe partnerske opštine, tako i ostalih jer je projekat od samog početka u javnosti povezivan sa Žalecom. Posebno je dobar prijem bio od strane Kruševljana koji su imali neposredna iskustva iz prethodne saradnje sa opštinom Žalec. Više njih, od kojih su neki i proveli određeno vreme na radu u Žalecu, su sami uzeli učešća u nekim projektnim aktivnostima, a neki su se samoinicijativno upoznavali sa gostima iz Slovenije, evocirali uspomene i raspitivali se o svojim prijateljima i poznanicima iz Žaleca i okolnih mesta.

Da je odabrana prava partnerska opština videlo se već prilikom prve posete Žalecu. Kruševljani su videli da opština Žalec, iako manja, može da se pohvali izuzetno dobro organizovanim poslovima u oblastima ekologije i zaštite životne sredine. S obzirom da je projekat zasnovan na razmeni iskustava u ovim oblastima, gde je opština Kruševac bila praktično na samom početku postavljanja sistema unutar opštinske uprave, bilo je veoma korisno upoznati se sa funkcionisanjem sistema u opštini Žalec i u celoj regiji, kako su organizovana i čime se bave javna i privatna preduzeća aktivna u oblasti ekologije i zaštite životne sredine, počevši od faze projektovanja pa sve do izvođenja završnih radova. Sa druge strane, veoma lep utisak je ostavio kvalitet odnosa koji je uspostavljen između učesnika u projektnim aktivnostima, a koji može da se okarakteriše kao mnogo više nego poslovni. Uz puno dobre volje razgovarano je o mogućnostima nastavka saradnje i njenog proširenja na polja kulture i privrede.

Od trenutka potpisivanja Sporazuma opština Žalec je zvanično ugostila delegacije opštine Kruševac prilikom obeležavanja Dana opštine Žalec, 20 septembra 2006 i 2007. godine i na međunarodnoj konferenciji "Generation Symbiosis (Equal Opportunities For Elder People)", dok je delegacija iz Žaleca prisustvovala ovogodišnjim Vidovdanskim svečanostima opštine Kruševac.

Realizovan i jedan zajednički projekat dve opštine, tačnije Razvojne agencije Savinja iz Žaleca i Više tehničke škole za industrijski menadžment iz Kruševca.

Takođe je uspostavljena saradnja osnovne škole iz Jasike, sela kraj Kruševca, i Prve osnovne škole iz Žaleca, kao i Zavoda za zaštitu zdravlja iz Kruševca i Zavoda za zaštitu zdravlja iz Celja, koji obuhvata i opštinu Žalec.

2. Saradnja opštine Šabac sa gradom Kralupa na Vltavi³

• Kako smo započeli saradnju

Saradnja opštine Šabac sa gradom Kralupa na Vltavi započeta je tokom pripreme projekta za drugi krug konkursa organizovan u okviru Programa EXCHANGE.

Imajući u vidu prioritete naše opštine i okvire konkursa, opštinska uprava je donela odluku da pripremi projekat koji bi omogućio unapređenje i osavremenjivanje rada mesnih kancelarija, uključujući renoviranje radnog prostora, povezivanje mesnih kancelarija sa bazom podataka matičnih knjiga rođenih, venčanih, umrlih, knjiga državljana, registra stanovništva i registra opštinskih odluka i pravilnika koji se vode u Šapcu. Pored obuke zaposlenih, cilj je bio i razvoj baze obrazaca i formulara pri mesnim kancelarijama, kao i široka kampanja informisanja stanovništva.

Kako je jedan od prioriteta celog Programa EXCHANGE bilo upoznavanje sa praksom opština iz Evropske unije, pokušali smo da već tokom pripreme projekta pronađemo partnersku opštinu kako bi zajedno dogovorili potrebne aktivnosti, obim poseta i budžet. U tome nam je veliku pomoć pružio tim Programa EXCHANGE koji je neposredno pred raspisivanje konkursa poslao obaveštenje svim opštinama da mogu da pošalju kratak opis projekta. Opisi svih zainteresovanih opština sa kontakt informacijama su postavljeni na veb sajt Programa EXCHANGE. Uskoro nakon postavljanja informacije kontaktirali su nas predstavnici opštine Kralupa na Vltavi koji su bili zainteresovani da sa nama pripreme projekat i priže nam ekspertsku pomoć tokom realizacije iz oblasti informatičkih tehnologija, lokalne samopurave.

U saradnji sa kolagama iz Češke izrađen je nacrt projekta "Otvaranje lokalne samouprave prema potrebama građana". Projektna rešenja su usaglašena sa zakonskom regulativom, Statutom opštine Šabac, Pravilnikom u unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u opštinskoj upravi, ali i strategijom razvoja opštine Šabac.

• Razlozi za odabir partnera

Odabir partnera bio je uslovljen višestrukim razlozima. Najvažnije je to što je Republika Češka nedavno okončala tranzicioni proces i smatrali smo da njihova iskustva mogu biti dragocena za našu opštinu.

Pored primarnog razloga vodili smo se i relativnom srodnošću dva jezika, ali i istorijskom povezanošću dva naroda, odnosno činjenicom da se u periodu između ratova najintezivnija saradnja odvijala upravo između ove dve države. Najzad, grad Šabac je odlikovan i Češkim ratnim krstom, a jedna od najvećih ulica u gradu nosi Masarikovo ime, te smo smatrali da treba iskoristiti prednosti koje nam daje dobra tradicija.

Takođe, češki grad Kralupa je po geografskom položaju sličan opštini Šabac, s obzirom da se nalazi u blizini glavnog grada i da i jedan i drugi grad leže na rekama. U pogledu privredne strukture, oba grada karakteriše razvijena hemijska industrija. Na kraju, opštinska uprava Kralupa organizovana po principu mesnih kancelarija, što je bilo bitno za naš zajednički projekat.

³ Tekst pripremio Miloš Stanojčić, Načelnik opštinske uprave, opština Šabac

- **Potpisivanje Sporazuma o bratimljenju**

Kao početak našeg partnerstva možemo označiti 22. maj 2006. godine, kada je potpisan ugovor između Evropske agencije za rekonstrukciju i opštine Šabac o dodeli sredstava za sprovođenje projekta. Projektni ciljevi su u narednih deset meseci ostvareni i primena je potpuna. Mesne kancelarije su povezane sa centralnom bazom podataka u Šapcu, što znači da građani mogu da izvrše uvid u MKR, MKV, MKU i knjigu državljana koje se vode u Šapce. Takođe građani na osavremenjnom sajtu opštine Šabac mogu da izvrše uvid u birački spisak, ali i da preko mesne kancelarije imaju pristup kompletnoj opštinskoj normativi.

Još tokom prvih meseci projekta bilo je očigledno da je saradnja na realizaciji projekta dobra i postojala je dobra volja rukovodstva dve opštine da se saradnja ne završi okončanjem projekta kojim su opštine povezane. Predstavnici opštine Šabac su predložili da se zaključi Sporazum o bratimljenju dve opštine. Predstavnici grada Kralupi na Vltavi su prihvatili ovu inicijativu i pristupilo se razmatranju u kojim to sve oblastima dve opštine mogu razvijati buduću saradnju. Utvrđeno je da su to oblasti kulture, obrazovanja, sporta, ekologije, privrede i poljoprivrede.

- (1) Jedan od razloga za nastavak saradnje u oblasti kulture nije bila samo bliskost dva jezika, već činjenica da su tokom uzajamnih poseta predstavnici dve opštine imali priliku da se upoznaju sa tekovinama ljudi koji su živeli i žive na području dve opštine. Za opštinu Šabac je posebno impresivna činjenica da je Jaroslav Sajfert, češki pesnik i dobitnik Nobelove nagrade za književnost, živio i pisao upravo u opštini Kralupi, kao i to da je u bližoj okolini Kralupa živio jedan od najvećih kompozitora svih vremena Antonin Dvoržak. Pored ova dva velikana svetske kulturne baštine upečatljiv utisak je ostavila poseta gradskom muzeju i upoznavanje sa delima lokalnih umetnika, ali i poseta privatnim zbirkama na području ove opštine. Najzad, arhitektura je veoma markantna, s obzirom da je ovo područje koncentrisano gotikom i oslikavanjem fasada zgrafito tehnikom. S druge strane, predstavnici Kralupa su upoznati sa delima šabačkih pisaca Laze Lazarevića, Janka Veselinovića, te delima naučnika i državnika Stojana Novakovića, ali i slikama poznatog slikara Milića od Mačve. Posebno lepe utiske na češke partnere je ostavio fond šabačke biblioteke i šabačko pozorište, kako svojom tradicijom, tako i aktuelnim repertoarom.
- (2) Što se tiče oblasti sporta najveći značaj je dat činjenici da je šabački rukometni klub Metaloplastika bila višestruki prvak Evrope, a da su pojedini rukometaši ovog kluba proglašeni za najbolje igrače svih vremena, a upoznati su i sa rezultatima šabačkih kajakaša. Kralupi su ukazali na mogućnost održavanja sportskih priprema u smeštajnim kapacitetima ovog grada, ali i na mogućnost upoznavanja sa sportovima koji su u Češkoj veoma popularni, a u Srbiji su tek u razvoju, poput hokeja na ledu.
- (3) Ekologija se nametnula kao oblast gde bi se mogla ostvariti intezivnija saradnja s obzirom na već opisanu sličnost da sa Šabac nalazi na reci Savi, a Kralupi na Vltavi, ali i činjenici da i jedan i drugi grad imaju razvijenu hemijsku industriju, a time i uvek prisutno zagađenje voda i zemljišta. Jedan od razloga isticanja ove oblasti je i mogućnost korišćenja fondova EU, a koji podrazumevaju saradnju opština različitih zemalja.
- (4) Privreda kao oblast saradnje je definisana prevashodno zbog postojanja snažne hemijske industrije i u jednoj i u drugoj opštini, posebno imajući u vidu da je Republici Češkoj nedavno okončan tranzicioni proces, koji je kod nas u toku.
- (5) Najzad, poljoprivreda se nametnula kao oblast za saradnju zbog toga što se oko 50% stanovništva u opštini Šabac bavi ovom granom privrede i upoznavanje sa savremenim načinom proizvodnje koji se primenjuje u Češkoj bi mogli da unaprede sistem rada.

Definisanje oblasti buduće saradnje je organizovano na najvišem nivou lokalnih vlasti i odvijalo se između predsednika, odnosno zamenika predsednika opština i načelnika opštinskih uprava. Kada je od najvišeg opštinskog rukovodstva doneta odluka da se potpiše sporazum o bratimljenju i kada su definisane oblasti buduće saradnje pristupilo se izradi teksta opštinske odluke o bratimljenju, zaključka kojim se ovlašćuje predsednik da potpiše povelju, ali i samog teksta povelje. Na tekstu povelje su

radili i u opštini Kralupi i nakon razmene nacrtu povelja konačan tekst je utvrđen. Pre nego što su se navedeni akti našli u skupštinskoj proceduri bilo je potrebno, shodno Zakonu o lokalnoj samopuravi, dobiti saglasnost Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu. Za izradu i preciziranje teksta povelje i pratećih akata je bilo potrebno 20 dana, dok je na prolongiranje potpisivanja uticalo dobijanje navedene saglasnosti Ministarstva. Najzad, po predlogu predsednika opštine navedeni akti su se našli na dnevnom redu sednice Skupštine opštine Šabac. Podrška potpisivanju Sporazuma je bila jednoglasna, tako da nije bilo potrebe za dodatnim ukazivanjem na značaj potpisivanja Sporazuma u Skupštini opštine Šabac.

Medijska prezentacija saradnje dve opštine nije izostala. Aktivnosti predstavnika partnerske opštine su predstavljene na lokalnim televizijskim i radio stanicama, ali i u lokalnim novinama. Akcenat je dat na realizaciji gore opisanog projekta, ali i činjenici da je opština Kralupi bila predstavljena na međunarodnom sajmu privrede koji se održava u Šapcu i da će po dogovoru predstavnika dve opštine i u buduće učestvovati.

Javnost je aktivno uzela učešća u realizaciji projekta, ali i međuopštinske saradnje. Predstavnicima mesnih zajednica sa područja cele šabačke opštine su imali prilike da razgovaraju sa predstavnicima opštine Kralupi, a naravno i sa predstavnicima šabačkih organa vlasti. Sa tim ciljem su organizovane posete mesnim zajednicama, a upriličen je i sastanak sa predstavnicima mesnih zajednica u zgradi opštine Šabac. Pored ovih aktivnosti odštampani su i na području cele opštine distribuirani flajeri o rezultatima saradnje sa partnerskom opštinom, te je na gore opisane načine bila uključena javnost, a i zaokružena medijska kampanja.

- **Planovi i mogućnosti za nastavak saradnje**

I najzad, reč, dve o budućim projektima, koji potvrđuju potrebu za saradnjom i koji sa jedne strane predstavljaju dobit za opštinu, a istovremeno učvršćuju partnerske odnose između opština.

Prvi projekat čija je realizacija ovom momentu na polovini je projekat "Iskustva i saznanja članica EU nakon prvog finansijskog perioda". Ovim projektom je omogućeno neposredno upoznavanje sa tranzicionim periodom u Republici Češkoj kroz kontakte sa predstavnicima ministarstava i lokalnih vlasti.

Drugi projekat je još uvek u nacrtu i odnosi se na saniranje otpada na seoskom području u opštini Šabac. Reč je o projektu čiju bi realizaciju trebalo da podrži Vlada Kanade, a osnovni preduslov za dobijanje sredstava koja će poslužiti kao pomoć za rešavanje ovog problema je postojanje partnerskih odnosa sa opštinom iz Republike Češke, što je opština Šabac ostvarila.

Navedeni projekti nisu jedini oblik saradnje koji se odvija između dve opštine. Već je navedeno da je priveda partnerske opštine bila predstavljena na međunarodnom sajmu privrede u Šapcu, što je rezultiralo uspostavljanjem kontakata između šabačkih i čeških preduzeća. Pošto postoji obostrano zadovoljstvo učinjenim i za ovu godinu je dogovoreno da Kralupi imaju svoje predstavnike na ovom sajmu.

Ostvaren je kontakt između Tehničke škole u Šapcu i odgovarajuće škole u Kralupima, kojima predstoji dalja konkretizacija saradnje kroz školske ekskurzije, odnosno kroz razmenu iskustava profesorskog kadra.

Šabačko pozorište je dalo predlog za saradnju sa pozorištem u Kralupima: u narednom periodu treba da dođe do konkretizacije inicijative kroz uzajamna gostovanja pozorišta.

Navedenim okončanim projektima i oblicima saradnje, kao i onim započetim, ne bi trebalo da se završe kontakti dve opštine, s obzirom da postoji obostrana dobra volja da se sadržajni odnosi bilo između opštinskih organa vlasti, bilo između opštinskih organizacija, nastave.

3. Saradnja gradske opštine Novi Beograd sa Generalnim odborom departmana Belfor⁴

Saradnja gradske opštine Novi Beograd sa Generalnim odborom departmana Belfor zvanično je počela 30. juna 2001. godine kada je u okviru Programa razvoja decentralizovane saradnje potpisan Sporazum o partnerstvu između francuskih gradova i pet opština Srbije. Sporazum su pripremile Stalna konferencija gradova i opština (SKGO) i Ujedinjeni gradovi Francuske (CUF) uz podršku Francuskog ministarstva inostranih poslova.

Predstavnici opštine Novi Beograd aktivno su učestvovali u procesu pripreme sporazuma. Po izboru departmana Belfora za partnera opštine, saradnja se, osim na unapređenje rada lokalne administracije, obuku kadrova i pomoć u ostvarenju već postojeće ideje o osnivanju Centra za razvoj lokalne ekonomije, fokusirala na projekte koji se odnose na mlade. Partnerski odnosi, proistekli iz sporazuma SKGO i CUF-a, prerasli su u Sporazum o decentralizovanoj saradnji, koji su 11. aprila 2006, na Dan Novog Beograda, zvanično potpisali Željko Ožegović, predsednik opštine i Iv Akerman, predsednik Generalnog saveta departmana Belfor.

Ovim sporazumom dotadašnja saradnja je formalizovana i proširena je na oblast socijalne politike i brige o starima (gerontologije). Kulturna saradnja je podignuta na nivo grada Beograda i drugih republičkih institucija, a njena realizacija se očekuje u narednom periodu.

- **Svaki početak je težak, ne odustajte...**

Pošto je ovo priručnik o bratimljenju gradova i opština moramo da naglasimo da obostrano izražena politička volja za saradnjom nije dovoljna da se partnerstvo razvije na dobrobit građana lokalnih zajednica.

Setimo se društveno ekonomske situacije u Srbiji 2000. godine, posle godina ratova, sankcija, bombardovanja i nepovoljnog međunarodnog položaja naše zemlje. Posle demokratskih promena cilj je bio da svetu predstavimo modernu Srbiju, da što pre nadoknadimo propušteno i da uhvatimo korak sa ekonomski i tehnološki razvijenim svetom.

Takođe, bez lažne skromnosti, naglašavamo, da je u procesu uspostavljanja partnerstva izuzetno važno ko su izabrani predstavnici koji personalizuju i obavljaju funkcije u lokalnim samoupravama. Ko predstavlja opštinu, ko uspostavlja saradnju, kreira programe i najvažnije ko ih realizuje. Da li su to lideri sa vizijom, obrazovani i inventivni, kreativni i preduzimljivi, svesni situacije i lične odgovornosti za realizaciju preuzetih obaveza. Da li raspolažu adekvatnim kadrovima, kako procenjuju efekte te saradnje za dobrobit stanovnika i njihovih lokalnih samouprava i da li mogu da obezbede finansijske resurse za njenu realizaciju?

Ovo naglašavamo jer je saradnja opštine Novi Beograd i Belfora bila formalno određena sporazumom SKGO i CUF-a, ali su njen sadržaj i konkretne programe inicirali čelnici opština-partnera u međusobnim kontaktima i radnim posetama delegacija.

Na početku saradnje, poteškoću je predstavljao i zahtev da se saradnja bazira na reciprocitetu. To je zahtevalo napor da se iznađu dodatna sredstva u okviru i van opštinskog budžeta kako bi se realizovali pojedini projekti.

Kako je saradnja fokusirana na mlade, na obrazovanje opštinskih i privrednih stručnjaka, razmenu sportista i kasnije, kroz program Frankofonije, na učenike osnovnih i srednjih škola, smatrali smo da ne bi trebalo da postoji prepreka koja će uskratiti mogućnost da se mladi neposredno upoznaju sa svojim vršnjacima i da se načelnici i službenici opštine ne upoznaju sa principima i načinom funkcionisanja lokalne samouprave, agencije za lokalni ekonomski razvoj, i pre svega sa svakodnevnim životom i radom u jednoj razvijenoj zemlji, osnivaču EU.

- **Ne zaboravite: svaki kontakt je važan!**

Prvi kontakt između čelnika opštine Novi Beograd i g-dina Andreasa Korba, predstavnika CUF-a uspostavljen je za vreme Konsultativnog foruma sa jugoslovenskim opštinama Pakta za stabilnost JIE u Beogradu, 13 - 14. novembra 2000. Gospodin Korb se upoznao sa Novim Beogradom i namerom da se ostvari saradnja sa nekom opštinom u Francuskoj. Namera je bila da se izabere grad koji vode ljudi

⁴ Tekst pripremio Darko Mišić, član Opštinskog veća, gradska opština Novi Beograd

koji su sposobni da realizuju konkretne vidove saradnje za dobrobit građana obe zajednice. Posredni cilj je bio upoznavanje sa funkcionisanjem gradova i regiona u okviru Evropske Unije.

G-din Korb je predložio Belfor, koji je dobro poznao, jer je pre CUF-a radio u administraciji departmana. Početkom 2001. godine usledila je prva poseta g-dina Iva Akermana, tada zamenika predsednika departmana, sa ciljem da se upozna sa opštinskim rukovodstvom i kulturnim institucijama Novog Beograda i društveno ekonomskom situacijom u Srbiji. U okviru posete, koju su organizovale SKGO i CUF, definisani su početni koraci na unapređenju rada lokalne administracije i kulturne saradnje. Novi Beograd je spremno dočekaio ponudu.

Usledila je uzvratna poseta, od 22. do 28. oktobra. 2001, a u delegaciju opštine uključen je profesor sa Fakulteta dramskih umetnosti.

Svaka naredna poseta je dobila radni karakter čiji je sadržaj bio razmena iskustava, analiza realizovanih programa i planiranje novih aktivnosti u narednom periodu.

Posetom visoke delegacije Belfora 2003, Kristijana Prusta, tadašnjeg predsednika Generalnog odbora i Iva Akerman, sadašnjeg predsednika, saradnja je intezivirana. Departman Belfor i opština Novi Beograd razvili su partnerske odnose kroz izradu zajedničkih programa sa kojima su konkurisali za finansiranje iz evropskih fondova.

Osim na unapređenju rada lokalne administracije kroz stručno usavršavanje kadrova, stručne i tehničku podršku u formiranju Agencije za razvoj lokalne ekonomije, saradnja je proširena i na podršku razvoju frankofonske kulture i jezika (obrazovanje) i sport.

Od 2004. godine uspostavljen je program Frankofonije na koji smo obostrano ponosni. Svake godine se, u saradnji sa Francuskim kulturnim centrom, organizuje nagradni literarni konkurs "Za bratstvo" za učenike koji pohađaju nastavu francuskog jezika. Do sada je 80 učenika i desetak njihovih profesora, pobednika "Dijaloga Lastavice i Lava", simbola naših gradova, boravilo u Belforu. Predsednik opštine redovno ispraća pobednike na put i po njihovom povratku priređuje prijem na kome se razmenjuju utisci o boravku u Francuskoj. Domaćini im uvek prirede zanimljiv program boravka, od poseta porodicama, kulturno istorijskim spomenicima, muzejima i pozorištima, Evropskom parlamentu u Strazburu, do škole igre i kupanja u obližnjem jezeru. Mladi Belfora i lokalne NVO, prikupili su dobrovoljnim radom i 2000 knjiga, 100 cd romova i 100 audio i video kasete, za nesmetano učenje francuskog jezika i književnosti u novobeogradskim školama. Za profesore francuskog jezika organizovan je seminar "Metodologija nastave francuskog jezika kao stranog". Predavanje o načinima učenja stranog jezika održale su njihove kolege iz francuske državne škole u Beogradu.

Frankofonija ima visoko mesto u saradnji i postoji obostrana saglasnost da se nastavi. Od 2006. godine u žiriju učestvuju i po jedan pisac iz Belfora i sa Novog Beograda, a tu čast su prvi put imali gđa An Lito i pisac Moma Dimić.

Sportska saradnja odvija se na bazi reciprociteta kroz razmenu mladih sportista. Naši rukometaši su 2003. godine bili gosti RK BOB. Rukometaš Veljko Milošević je postao član Boba i dobio stipendiju za nastavak studija. Danas je pravi sportski ambasador Srbije u regionu Franš Konte. Delegacija od 14 francuskih mladih košarkaša (starosti 15-18 godina) bila je u uzvratnoj poseti. Svakodnevno su trenirali sa našim košarkašima u Hali sportova gde su se upoznali sa srpskom školom košarke. Kao podršku akciji "Sportom protiv droge" opština je dobila donaciju od pedeset tabli za obnovu košarkaških igrališta.

U okviru kulturne razmene održana je "Nedelja Novog Beograda u Belforu" od 18. do 22. oktobra 2005. godine opština se predstavila projekcijom filmova "Ko to tamo peva" i "Kordon", izložbom fotografija o Novom Beogradu, izložbom karikatura Predraga Koraksića-Koraksa i koncertom Bilje Krstić i grupe „Bistrik". Domaćini su organizovali tribinu "Srbija posle Miloševića" uz projekciju filma Arhiva Beograda "Srbija 90 – 2000". U okviru manifestacije organizovan je i susret sa predstavnicima srpske dijasporne i predstavnicima ambasade SCG, ambasadorom u Evropskom parlamentu, Kulturnog centra, konzulata iz Strazbura. Tokom manifestacije gosti su bili i deset osnovaca i njihova dva profesora, pobednika literarnog konkursa.

Saradnja u oblasti socijalne politike u domenu zaštite starih lica, započeta je pre 18 meseci dolaskom delegacije francuskih eksperata za ovu oblast u Novi Beograd. Upoznali su se sa sistemom socijalne zaštite, sa institucionalnim i vaninstitucionalnim formama pomoći i pružanja zaštite starim licima u Beogradu i Srbiji. Novobeogradska delegacija je u radnoj poseti, krajem septembra, posetila

Gerontološku konfederaciju, nedržavnu instituciju u sistemu zaštite starih lica, gde se upoznala sa procesom zaštite starih lica i organizacijom domova za stara lica, dnevnom bolnicom, prijemnom jedinicom za osobe obolele od Alchajmerove bolesti i dnevno prihvatilište za obolele od ove bolesti. Pojedine forme zaštite, poput psihološke pomoći u kući, moguće je organizovati i u uslovima ograničenih finansijskih mogućnosti i biće preporučene za primenu institucijama kompetentnim za ovu oblast u Beogradu.

- **Hronologija saradnje gradske opštine Novi Beograd i departmana Belfor**

Godine 2001. potpisan je prvi dogovor o saradnji u organizaciji SKGO i CUF-a uz podršku Ministarstva inostranih poslova Francuske, sa ciljem da se podrže demokratski orijentisane opštine u Srbiji. Ciljevi: modernizacija lokalne samouprave, u obrazovanju opštinskih kadrova i stručnjaka, i uspostavljanje svih vidova saradnje u oblasti obrazovanja, kulture, privrede i sporta.

- ✓ 2002-2003: Dvomesечna obuka našeg stručnjaka za razvoj malih i srednjih preduzeća uz stručnu pomoć Agencije za lokalni ekonomski razvoj Departmana Belfor i sportska saradnja na bazi reciprociteta.
- ✓ od 2004. Frankofonija (mladi) - literarni konkurs "Bratstvo" koji se organizuje za učenike 8. razreda osnovnih škola i 4. razreda srednjih škola, koji uče francuski jezik, u saradnji sa Francuskim kulturnim centrom i službama kulture Ambasade Francuske u Srbiji.
- ✓ 11. april 2004: Predstavnicima Belfora uručen "Ključ Novog Beograda" kao znak zahvalnosti za uspešnu saradnju.
- ✓ 2005. oktobar: Nedelja "Novog Beograda u Belforu"
- ✓ 2006 april: Organizovan staž za dva službenika opštine iz službe trezora, budžeta i finansija u Generalnom odboru teritorije Belfor.
- ✓ 11. april 2006. godine: Potpisan "Sporazum o decentralizovanoj saradnji" od strane Željka Ožegovića, predsednika opštine, i Iva Akermana, predsednika Generalnog saveta departmana Belfor. Dotadašnja saradnja je formalizovana i proširena je na oblast socijalne politike i brige o starima (gerontologije).
- ✓ 2006, avgust: Novi projekti kulturne razmene (priprema Nacionalnog koreografskog centra u Belforu i festivala Erokena za nastup u okviru BELEFa 07)
- ✓ 2006-2007: Projekti - razmene iskustava iz oblasti socijalne politike namenjene starijim osobama; nastavak kulturnih razmena i Literarni konkurs "Za Bratstvo" u aprilu 2007.

- **Ne zaboravite: predstavite programe partnerstva javnosti**

Stalno širenje sadržaja i oblasti partnerske decentralizovane saradnje podrazumevalo je uključivanje šireg kruga građana i institucija Belfora i Novog Beograda: od učenika, roditelja i profesora osnovnih i srednjih škola i fakulteta, članova sportskih klubova, udruženja građana, nevladinih organizacija i državnih ustanova i institucija, predstavnika kulturnih institucija do privrednika i predstavnika medija. Svaka aktivnost u okviru partnerstva je adekvatno medijski najavljena i praćena, što je rezultiralo brojnim reportažama, člancima, priložima i gostovanjima u pisanim i elektronskim medijima, i na taj način je saradnja predstavljena široj javnosti.

Danas se saradnja Novog Beograda i Belfora od strane Ministarstva inostranih poslova Francuske i Ambasade u Beogradu ocenjuje kao najbolja i možemo slobodno reći da predstavlja pravi primer diplomatije gradova u odnosima Srbije i Francuske (EU).

Budućnost saradnje su mladi. Šta su u svojim radovima napisali pobednici literarnog konkursa o bratstvu, o simbolima Belfora i Novog Beograda:

- Aleksandra Krstić – Crveno, belo i plavo su boje Francuske i Srbije. Crvena je boja ljubavi a plava slobode. Bela predstavlja nevinost i čistoću sve dece sveta. Lav i lastavica, simboli dva grada su povezani mostom prijateljstva. Na tom mostu deca zapisuju svoje misli i osećanja. To su reči ljubavi i slobode. Deca su pisala, pišu i pisaće zato što ne poznaju laž. Njihove duše su čiste.

- Miroslav Slavuj – Zamišljam posetu Belforu kao nešto toplo, iskreno i divno... Kada bi se približili ljudima i pokušali da ih upoznamo videli bi da svi ljudi imaju iste snove.
- Mia Stojković – Grb predstavlja prijateljstvo dva grada. On pokazuje i odnose saradnje koji bi trebalo da posluže drugima kao primer kako se stvaraju nova prijateljstva. Predstavnici ovih gradova, ujedinjeni savršenom saradnjom, uspeali su da odgovore potrebi za prijateljstvom punim ljubavi i zajedničkog uspeha.

VI PRILOZI

1. PRILOG A: Primer sporazuma o bratimljenju – gradska opština Novi Beograd sa Generalnim odborom departmana Belfor

SPORAZUM O DECENTRALIZOVANOJ SARADNJI

Između

Opštine Novi Beograd (Državna zajednica Srbije i Crne Gore), s jedne strane, koju predstavlja predsednik Opštine, gospodin Željko Ožegović,

i

Generalnog odbora teritorije Belfor (Republika Francuske), sa druge strane, koji predstavlja predsednik, gospodin Yves Ackermann,

Koji su po zakonu ovlašćeni,

Uvodni deo

Nastavljajući saradnju koja je započela 2001. godine,

svesni sve većeg značaja decentralizovane saradnje i njenog doprinosa lokalnom razvoju,

želimo da unapredimo razmenu koja se zasniva na :

- Volji da se zajedničkim snagama sprovede akcije u cilju zblizavanja stanovništva,
- Učešću i povezanosti civilnog društva i ustanova u cilju realizacije saradnje,
- Zajedničkim vrednostima poštovanja ljudskih prava, demokratije i principa dobrog rukovođenja,

Dve lokalne zajednice prihvataju sledeće odredbe :

Član 1 – Predmet

Ovaj Sporazum ima za cilj da stvori povoljan okvir za razvoj aktivnosti decentralizovane saradnje, uspostavljajući pri tom dugotrajne odnose između lokalnih zajednica i poštujući nadležnosti i odgovornosti svake zajednice.

Decentralizovana saradnja mora da se zasniva na reciprocitetu, gde svako uči od onog drugog, i da ta saradnja podrazumeva obostrani interes.

Član 2 – Ciljevi

Partneri se obavezuju da će :

Favorizovati institucionalne razmene :

- Imati na raspolaganju plodove stečenih iskustava,
- Staževe usavršavanja ili obuke,
- Obezbeđivanje institucionalne, metodološke ili tehničke podrške,
- Jačanje sposobnosti izabраних funkcionera i administrativnih, personalnih i tehničkih službi svake zajednice

Promovisati otvaranje ka svetu :

- Kroz univerzitetske, ekonomske, sportske, kulturne ili školske razmene,
- Omogućiti stanovništvu, posebno mladima, da se upoznaju sa drugim realnostima,
- Mobilisati zajednice u realizaciji konkretnih projekata,
- Pomagati u razumevanju sveta,
- Podržati frankofoniju kao dopunsko sredstvo u uspostavljanju dijaloga između dva kolektiva.

Održavati redovne kontakte između odgovornih političara, zaposlenih u upravi i njihovih glavnih izvršilaca u cilju lakše saradnje.

Gore navedene oblasti saradnje predstavljaju osnovu rada koju partneri nameravaju zajedno da sprovedu. Ona će biti proširena na druge oblasti u dogovoru obe strane.

Član 3 – Akcioni planovi

Operativni projekti elaborirani od obe strane kao i recipročni angažmnani biće definisani svake godine učešćem obe strane.

Član 4 – Finansijski modaliteti

Kod troškova prevoza i boravka, biće primenjen princip zajedničkih troškova : troškovi koji su vezani za međunarodni transport su obaveza partnera koji putuje, lokalni troškovi transporta i boravka su obaveza partnera domaćina.

U pogledu troškova koji proizilaze iz akcionih planova, finansijsko učešće svakog partnera biće dogovoreno i biće predmet pronalaženja načina sufinansiranja.

Član 5 – Konačne odluke

Ovaj Sporazum se zaključuje na rok od tri godine počevši od datuma potpisivanja. Primena Sporazuma produžava se za dve godine, uz obostranu saglasnost potpisnika Sporazuma.

Potpisan u Beogradu, 11. aprila 2006. godine

Za Opštinu Novi Beograd

Predsednik
Zeljko Ozegovic

Za Generalni odbor teritorije Belfor

Predsednik
Yves Akkermann

3. PRILOG C: Struktura strateškog dokumenta

Elementi	Primer
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none">1. Promovisanje saradnje između preduzeća obe opštine2. Unapređenje čistoće životne sredine obe opštine3. Kvalitetnija usluga za građane u obe opštine4. Bolje razumevanje kulture obe opštine od strane njihovih građana
Metodologija	<ol style="list-style-type: none">1. Organizovanje seminara na temu lokalnog privrednog razvoja za preduzetnike iz obe opštine2. Kreiranje projekta za čistiju vodu uključivanjem nevladinih i drugih organizacija i odeljenja opštinske uprave koja se bave upravljanjem vodama3. Organizovanje posete u cilju razmene uključujući relevantne aktere obe opštine4. Organizovanje učeničkih i studentskih razmena
Rezultati	<ol style="list-style-type: none">1. Bar tri preduzeća iz obe opštine saraduju2. Poboľšan je kvalitet vode u obe opštine3. Unapređene su bar tri opštinske službe (upitnik)4. Kao rezultat aktivnosti u kojima su učestvovalе škole pokazano je bolje razumevanje obeju kultura
Izvršenje	<ol style="list-style-type: none">1. Lokalne vlasti2. Lokalne vlasti3. Lokalne vlasti4. Opštinski komitet za bratimljenje

Postarajte se da za svaku od aktivnosti takođe uključite i:

- ✓ vremenski okvir (kada će ciljevi biti ostvareni)
- ✓ budžet (kako će aktivnosti biti finansirane).

4. PRILOG D: Tabela bratimljenja opština članica Evropske unije

	AUS	B	BG	CY	CZ	DK	EST	FIN	F	D	GR	H	IS	IRL	I	LV	LT
AUS		7	1	0	86	4	0	7	41	360	1	155	0	1	87	0	5
B	7		1	1	14	5	2	3	281	138	7	5	0	5	44	0	3
BG	1	1		0	3	1	1	3	9	12	44	6	0	0	5	0	2
CY	0	1	0		0	0	0	0	4	0	81	0	0	0	2	0	0
CZ	86	14	3	0		15	2	9	55	320	14	11	0	1	44	1	8
DK	4	5	1	0	15		24	130	13	119	2	15	32	4	8	22	18
EST	0	2	1	0	2	24		261	3	31	1	3	1	0	4	25	18
FIN	7	3	3	0	9	130	261		7	847	2	53	33	2	9	16	10
F	41	281	9	4	55	13	3	7		2226	42	60	2	146	802	8	7
D	360	138	12	0	320	119	31	84	2226		29	338	1	15	376	39	46
GR	1	7	44	81	14	2	1	2	42	29		11	0	3	82	2	3
H	155	5	6	0	11	15	3	53	60	338	11		0	0	65	2	4
IS	0	0	0	0	0	32	1	33	2	1	0	0		0	0	2	2
IRL	1	5	0	0	1	4	0	2	146	15	3	0	0		15	1	1
I	87	44	5	2	44	8	4	9	802	376	82	65	0	15		6	16
LV	0	0	0	0	1	22	25	16	8	39	2	2	2	1	6		35
LT	5	3	2	0	8	18	18	10	7	46	3	4	2	1	16	35	
L	9	8	0	0	3	2	2	2	22	21	2	5	0	2	12	1	0
M	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0	0	35	0	0
NL	7	23	2	0	73	9	6	6	35	255	0	32	0	2	17	11	4
N	1	0	0	0	2	166	22	177	6	23	0	0	34	3	6	21	22
PL	22	26	8	0	136	98	6	20	210	651	8	65	0	3	82	30	120
P	1	6	5	0	2	2	0	2	142	25	2	3	0	3	13	0	0
RO	12	81	13	2	1	1	0	5	232	30	16	453	0	0	52	0	1
SRB	4	0	0	0	4	0	0	1	9	9	39	47	0	0	10	0	0
SK	16	5	3	0	153	3	0	7	11	33	6	229	0	0	14	1	3
SLO	38	2	0	0	3	0	0	1	13	27	1	21	0	0	44	0	0
E	6	7	6	0	4	4	0	2	413	63	15	5	0	4	125	2	2
S	6	5	2	0	11	211	144	300	26	100	9	7	33	7	30	63	42
CH	16	9	4	0	103	1	0	0	102	119	2	21	0	0	30	2	0
TR	1	2	32	0	1	0	0	2	2	46	21	8	0	0	1	0	0
GB	6	27	7	3	44	22	3	8	1006	537	5	18	2	31	50	2	3
UA	2	1	11	3	1	1	11	3	15	18	8	34	0	0	10	2	5
total	902	718	181	96	1124	932	570	1165	5953	6092	458	1676	142	249	2096	294	380

L	M	NL	N	PL	P	RO	SRB	SK	SLO	E	S	CH	TR	GB	UA	total
9	0	7	1	22	1	12	4	16	38	6	6	16	1	6	2	902
8	0	23	0	26	6	81	0	5	2	7	5	9	2	27	1	718
0	0	2	0	8	5	13	0	3	0	6	2	4	32	7	11	181
0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	3	3	96
3	0	73	2	136	2	1	4	153	3	4	11	103	1	44	1	1124
2	0	9	166	98	2	1	0	3	0	4	211	1	0	22	1	932
2	0	6	22	6	0	0	0	0	0	0	144	0	0	3	11	570
2	0	6	177	20	2	5	1	7	1	2	300	0	2	8	3	1165
22	3	35	6	210	142	232	9	11	13	413	26	102	2	1006	15	5953
21	1	255	23	651	25	30	9	33	27	63	100	119	46	537	18	6092
2	0	0	0	8	2	16	39	6	1	15	9	2	21	5	8	458
5	0	32	0	65	3	453	47	229	21	5	7	21	8	18	34	1976
0	0	0	34	0	0	0	0	0	0	0	33	0	0	2	0	142
2	0	2	3	3	3	0	0	0	0	4	7	0	0	31	0	249
12	35	17	6	82	13	52	10	14	44	125	30	30	1	50	10	2096
1	0	11	21	30	0	0	0	1	0	2	63	2	0	2	2	294
0	0	4	22	120	0	1	0	3	0	2	42	0	0	3	5	380
	1	4	0	3	6	1	1	1	2	2	2	2	0	3	0	119
1		0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	2	0	46
4	0		1	118	4	28	6	11	2	3	11	1	8	42	1	722
0	0	1		9	0	5	0	5	1	3	190	0	0	19	0	716
3	1	118	9		7	14	11	108	2	18	87	9	1	62	106	2041
6	0	4	0	7		3	0	0	0	66	3	1	0	12	1	309
1	1	28	5	14	3		12	15	1	5	10	45	11	6	16	1072
1	0	6	0	11	0	12		16	20	1	1	1	0	1	0	193
1	0	11	5	108	0	15	16		2	2	0	3	0	4	16	667
2	1	2	1	2	0	1	20	2		2	2	2	1	4	0	192
2	0	3	3	18	66	5	1	2	2		19	6	0	21	1	807
2	1	11	190	87	3	10	1	0	2	19		0	1	34	4	1361
2	0	1	0	9	1	45	1	3	2	6	0		0	2	4	485
0	0	8	0	1	0	11	0	0	1	0	1	0		0	10	148
3	2	42	19	62	12	6	1	4	4	21	34	2	0		12	1998
0	0	1	0	106	1	16	0	16	0	1	4	4	10	12		296
119	46	722	716	2041	309	1072	193	667	192	807	1361	485	148	1998	296	34200